

SME ORGANICS

Interreg Europe

DIAGNOZA REGIONALĂ

Analiza lanțului de valoare

- de la agricultură ecologică la afaceri care valorifică materiile prime ecologice –

Regiunea de dezvoltare Nord-Vest

Această lucrare este elaborată de către experții ADR Nord-Vest
în colaborare cu reprezentanții Comitetului Regional de Reprezentanți
în contextul proiectului **SME ORGANICS**

- Creșterea competitivității IMMurilor active în sectorul ecologic -

Proiectul este finanțat prin programul de cooperare teritorială INTERREG Europe
<https://www.interregeurope.eu/smeorganics/>

Cuprins

CUPRINS GENERAL (3 Părți)	2
Partea a II-A	Error! Bookmark not defined.
2.CADRUL NAȚIONAL : ROMÂNIA	3
2.1. Agricultura ecologică în contextul sectorului agricol românesc	3
2.1.1. Stare de fapt a sectorului agricol în România	3
2.1.2. Agricultura ecologică în România	4
2.2. Legislația națională pentru agricultura ecologică	4
2.3. Procedura de certificare ecologică, autorități și organizații naționale	1617
Procedura de certificare ecologică	16
Confuzia consumatorului cu privire la certificări	20
Asociații de anvergură națională	22
2.4. Politici de susținere a sectorului ecologic la nivel național	25
PNDR 2014 – 2020, Măsura 11 – Agricultura ecologică	30
Submăsura 11.1 – Sprijin pentru conversia la practicile și metodele de agricultură ecologică	30
Submăsura 11.2 – Sprijin pentru menținerea practicilor și metodelor de agricultură ecologică	32
Alte măsuri din programul PNDR 2014-2020 care susțin indirect sectorul ecologic	30
POPAM, PNAR	32
PNDR 2007-2013	34
Măsuri directe de susținere a agriculturii ecologice	34
Alte măsuri care au susținut indirect sectorul ecologic, inclusiv pe perioada 2014 și 2015	35
Fonduri Guvernamentale în susținerea directă a agriculturii ecologice (2008 – 2014)	39
Alte strategii și politici naționale care susțin indirect sectorul ecologic	41
Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030	
Strategia pentru Cercetare – Dezvoltare – Inovare în domeniul agroalimentar pe termen mediu și lung 2014-2020/2020-2030	41
Strategia Națională de Export (SNE) 2014-2020	43
Orientările strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate 2014 – 2020 (Strategia zonelor montane)	44
Cadrul Național Strategic pentru Dezvoltarea Durabilă a Sectorului Agroalimentar și a Spațiului Rural Românesc în perioada 2015 – 2020 (Strategia Siguranței și Securității Alimentare a României)	
Partea a II-a SFÂRȘIT	495

CUPRINS GENERAL (3 Parti)

Sumar executiv

Noțiuni introductive

1. CADRUL EUROPEAN

- 1.1. Legislație europeană
- 1.2. Procedura europeană de certificare ecologică
- 1.3. Situația actuală a sectorului ecologic în UE și tendințele pieței
- 1.4. Politica Uniunii Europene de susținere a sectorului ecologic

2. CADRUL NAȚIONAL

- 2.1. Agricultură ecologică în contextul sectorului agricol românesc
- 2.2. Legislație națională pentru agricultura ecologică
- 2.3. Procedura de certificare ecologică
- 2.4. Politici naționale de susținere a sectorului ecologic

3. SITUAȚIA REGIONALĂ

- 3.1. Statistici
- 3.2. Analiza lanțului de valoare
 - 3.2.1. Producție
 - 3.2.2. Procesare
 - 3.2.3. Comercializare și marketing
 - 3.2.4. Instruire și consultanță
- 3.3. Analiza SWOT

4. BIBLIOGRAFIE

2. CADRUL NAȚIONAL : ROMÂNIA

- 2.1. Agricultură ecologică în contextual sectorului agricol românesc
- 2.2. Legislație națională pentru agricultura ecologică
- 2.3. Procedura de certificare ecologică, autorități și organisme de certificare
- 2.4. Politici de susținere a sectorului ecologic

2.1. Agricultură ecologică în contextual sectorului agricol românesc

2.1.1. Stare de fapt a sectorului agricol în România¹

România are o suprafață de 238 000 km², din care 87% este reprezentată de zona rurală. Din suprafața totală, terenurile agricole reprezintă 57 %, iar terenurile forestiere 30 %. Rata șomajului este de 4,8% în 2016, în scădere de la 7% în 2012. Populația totală este de aproape 20 de milioane de locuitori, din care 45 % trăiesc în mediul rural. Ponderea sectorului agricol în economia României (6,6 % din valoarea adăugată brută) rămâne în continuare una dintre cele mai ridicate din UE (de peste trei ori mai mare decât media UE de 1,7 % din valoarea adăugată brută). România este țara cu cele mai multe ferme din Europa, situație datorată fragmentării excesive a suprafeței aferente acestora; aproximativ o treime din totalitatea fermelor care există în UE se găsesc în România, numărând în jur de 3,9 milioane de exploatații agricole.

Structurile agricole sunt foarte polarizate – fermele mari și mijlocii reprezintă aproximativ 7 % din totalul exploatațiilor, dar gestionează aproximativ 70 % din suprafața agricolă și au un evident potențial competitiv. De cealaltă parte, 93 % din exploatații au mai puțin de 5 ha – acestea sunt de regulă exploatații de subzistență și de semi-subzistență, care gestionează restul de 30 % din suprafața agricolă. Suprafața medie a fermelor este mult mai mică decât media UE (3,4 ha în RO, comparativ cu o medie de 14,4 ha la nivelul UE în 2010 și de 16,1 ha în 2013).

Productivitatea medie este scăzută, în prezent fiind de 30 % din media la nivelul UE, în ciuda potențialului României în acest sector. Fermele de subzistență și de semi-subzistență sunt echipate necorespunzător din punct de vedere tehnic și nu sunt orientate către piață, dar nici în activități de cooperare, care le-ar putea ajuta să se integreze mai bine pe piețe. Accesul la credite și asigurări agricole este dificil pentru sector în general, dar în special pentru micii fermieri.

Sectorul agricol furnizează încă aproximativ 30 % din totalul locurilor de muncă în România, cea mai mare rată la nivelul UE, de 6 ori mai mare decât media UE. Alte 2% din forța de muncă lucrează în industria alimentară. Având o structură de vârstă nefavorabilă (doar 7 % din totalul fermierilor sunt tineri fermieri), cei care lucrează în sectorul agricol au un nivel scăzut de educație inițială și de competențe specifice. Există o nevoie puternică de perfecționare a resursei umane (a competențelor profesionale) în sectorul agricol și de promovare, în același timp, a diversificării activităților economice în zonele rurale (doar 18 % din întreprinderile mici și mijlocii neagricole se află în zonele rurale), pentru a crea noi locuri de muncă, pentru a reduce dependența de sectorul agricol și pentru a crește veniturile rurale.

Infrastructura de bază și accesul la servicii în zonele rurale sunt în continuare de slabă calitate și insuficient dezvoltate. Circa 40 % din populația rurală este expusă riscului de sărăcie și de excluziune socială. Mai mult de 1/5 din terenurile agricole se află în sisteme agricole de mare valoare naturală.

¹ Anexă.1. Extras pag.2 din Fisa Informativă PNDR 2020, 18 Situația din România 1.

Printre principalele provocări în ceea ce privește mediul și gestionarea terenurilor se numără dubla presiune exercitată pe de o parte de riscul de abandonare a activităților agricole în anumite zone și, pe de altă parte, de intensificare a acestora în alte zone. Suprafețe agricole întinse sunt afectate de fenomene de degradare a solului (eroziune, alunecări de teren și deșertificare), fenomene de risc care se preconizează că se vor intensifica odată cu schimbările climatice. Sistemele de irigații sunt în mare parte degradate și într-o stare precară de funcționare.

În schimb, printre oportunitățile și potențialul zonelor rurale din România se numără tendința recentă de creștere a exporturilor Agricole și calitatea ridicată a terenurilor agricole care ar putea duce la creșterea producției agricole, la un patrimoniu cultural și o biodiversitate bogate, strâns legate de utilizarea de practici tradiționale extensive de gestionare a terenurilor.

2.1.2. Agricultură ecologică în România

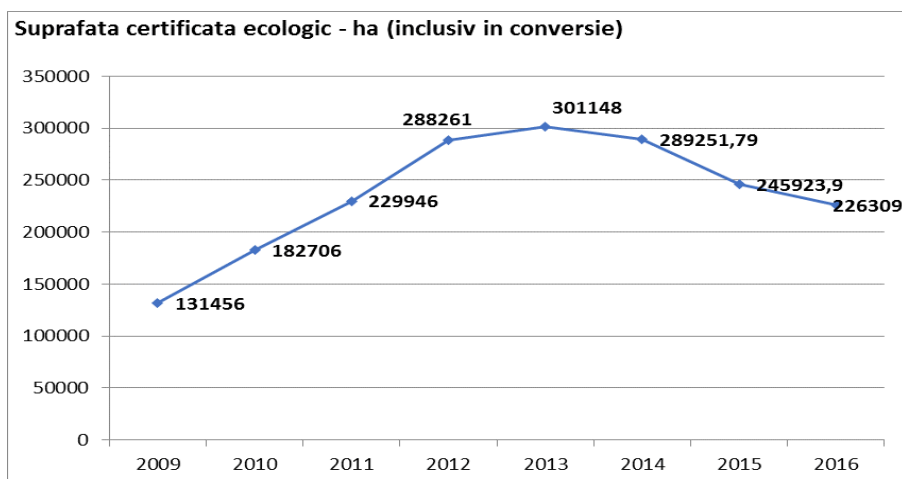
Agricultura ecologică este un sector dinamic în România care a cunoscut în ultimii ani o evoluție ascendentă, atât în sectorul vegetal cât și în sectorul de producție animalieră.

În România, primele culturi ecologice au fost obținute în 1992, la stațiunea de legume Bacău, unde s-au înființat primele culturi comparative convenționale - ecologice. În colaborare cu specialiștii elvețieni, primele produse ecologice procesate au fost obținute în anul 1997 la Sibiu, într-o fabrică de procesare a laptelui de oaie.

În ultimii ani, în România a fost înregistrat un ritm rapid și constant de creștere a suprafețelor agricole și a numărului operatorilor care au aderat la standardele ecologice, țara noastră plasându-se pe locul 11 în ierarhia europeană, cu 245.942 ha în 2015, suprafață aflată în descreștere începând din anul 2012. În anul 2016, suprafața agricolă certificată ecologic (inclusiv cea aflată în conversie) a scăzut la 226.309 hectare.

Nivelul relativ scăzut al poluării din agricultura românească continuă să furnizeze bune oportunități pentru conversia către practici ecologice.

În 2015, **suprafețele certificate ecologic** au ajuns la cca 2,1% din suprafața agricolă utilizată a țării, dublu față de anul 2006, când procentul era de 1%, însă proporția este foarte mică în comparație cu alte state (vezi Cap. 1.2). Începând cu 2006, suprafețele de agricultură ecologică s-au dublat, ajungând la 301.148 ha în 2013, în timp ce numărul de operatori certificați a crescut de 4,6 ori. După anul 2013 s-a înregistrat o descreștere atât a suprafeței certificate ecologic cât și a numărului operatorilor certificați, principalele motive invocate fiind procedura birocratică de preînregistrare anuală la direcțiile agricole județene, costul conversiei, raportul costuri de producție – prețul perceput, lipsa unui sistem de desfacere consolidat pentru produsele ecologice, accesul dificil la semințe ecologice, piața imatură de produse ecologice din România, iar după anul 2015, expirarea angajamentelor de plată multianuale/ și necesitatea reînnoirii acestora.

Grafic: Suprafața certificată ecologic în România, în dinamică, 2009-2016

Sursa: Eurostat și MADR

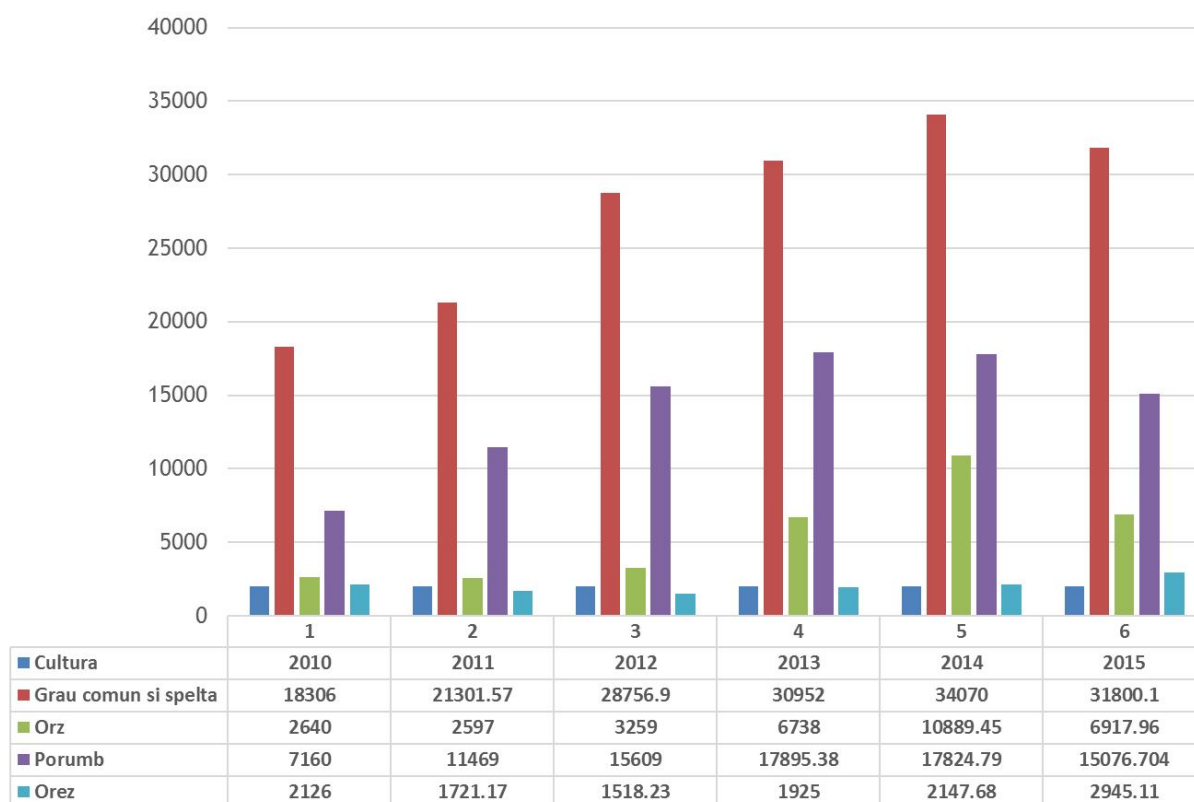
Între 2006 și 2012, cea mai spectaculoasă creștere a fost înregistrată pe segmentul suprafețelor „în conversie” (+ 436%), mai ales în ultimii doi ani (întrucât România a implementat schema de agricultură ecologică doar din anul 2010), evidențiind faptul că sprijinul efectuat prin plățile către fermieri stimulează consistent etapele inițiale de dezvoltare a sectorului ecologic. În 2012, potențialul de creștere a fost considerabil, de 64,2% estimat prin suprafața în conversie ca procent din suprafața totală certificată, care oferă un indiciu clar asupra potențialului sectorului de agricultură ecologică în anii ce urmează. În pofida acestor evoluții, în prezent, România este în urma mediei UE-15, unde proporția agriculturii ecologice din suprafața agricolă utilizată este de aproximativ trei ori mai mare.

Cele mai răspândite culturi ecologice în România sunt cerealele, în proporție de 33% din totalul culturilor certificate, urmate de pășuni și fânețe (culturi permanente) cu 31% și culturi industriale cu 21%.

Indicator (ha-hectare)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Suprafața totală în agricultura ecologică	182706	229946	288261	301148	289251,8	245923,9	226309
Cereale	72297,8	79167	105149	109105	102531,47	81439,5	75198,31
Leguminoase uscate și proteaginoase pentru producția de boabe (inclusiv semințe și amestecuri de cereale și leguminoase)	5560,22	3147,36	2764,04	2397,34	2314,43	1834,352	2203,781
Plante tuberculifere și radacinoase total	504,36	1074,98	1124,92	740,75	626,99	667,554	707,026
Culturi Industriale	47815,1	47879,7	44788,7	51770,8	54145,17	52583,11	53396,86
Plante recoltate verzi	10325,4	4788,49	11082,9	13184,1	13493,53	13636,48	14280,55
Alte culturi pe teren arabil	579,61	851,44	27,77	263,95	29,87	356,22	258,47
Legume	734,32	914,08	896,32	1067,67	1928,36	1210,08	1175,334
Culturi permanente livezi și vită- de- vie	3093,04	4166,62	7781,33	9400,31	9438,53	11117,26	12019,81
Culturi permanente pășuni și fânețe	31579,1	78197,5	105836	103702	95684,78	75853,57	57611,65
Teren necultivat	10216,8	9758,55	8810,73	9516,33	9058,66	7225,852	9457,2

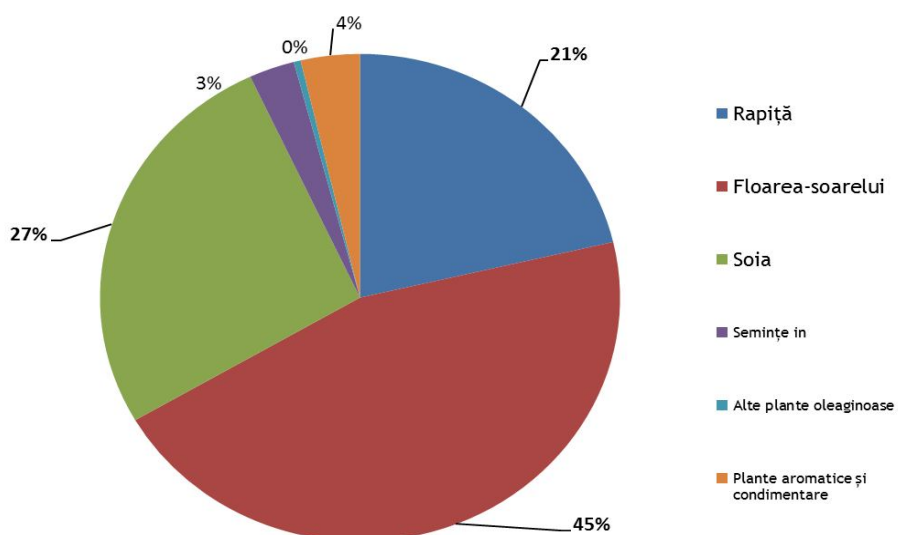
Tabel: Tipologia culturilor certificate ecologic în România, în dinamică, 2010-2016
Sursa: MADR

Dintre **cerealele certificate ecologic**, grâul deține ponderea cea mai mare (o medie de 30%), cu o creștere constantă până în anul 2014 (suprafețele cultivate cu grâu certificat ecologic au crescut de 4 ori, de la 8145 ha în 2007), urmat de porumb, care a înregistrat o creștere de peste 200% în ultimii 5 ani, cu o pondere de 17% din total cereale ecologice.

Grafic: Principalele categorii de cereale certificate ecologic în România, în dinamică, 2010-2015
Sursa: MADR, comunicări ale organismelor de inspecție și certificare

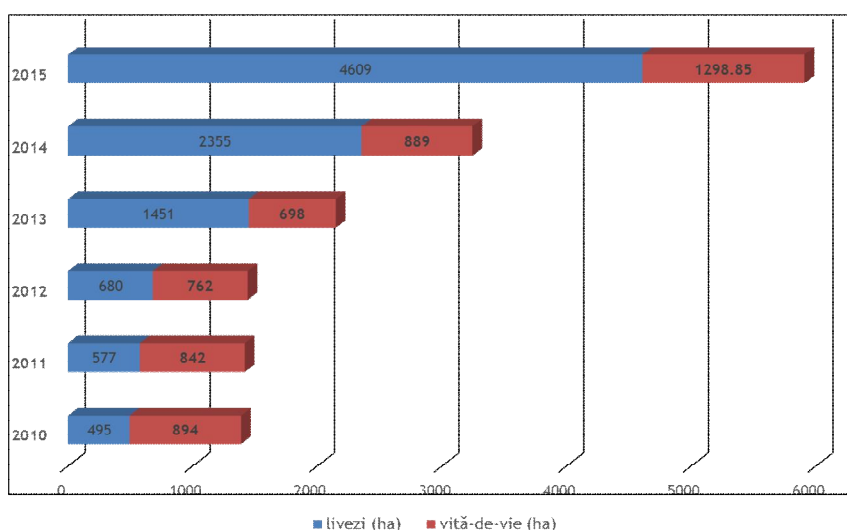
Dintre **culturile industriale ecologice** din România, cele mai importante reprezintă culturi de floarea soarelui cu 45%, soia 27% și rapița 21%.

Grafic: Principalele categorii de culturi industriale certificate ecologic în România, 2015
Sursa: MADR, comunicări ale organismelor de inspecție și certificare

Culturile certificate ecologic de viță de vie se află în continuă creștere în ultimii 3 ani, cu 1298,85 ha în 2015, iar **livezile ecologice** au înregistrat o creștere spectaculoasă, suprafața certificată mărindu-se de 10 ori în ultimii 5 ani, ajungând în 2015 la 4609 ha.

Evoluția suprafețelor cultivate cu viță-de-vie și livezi (ha) 2010-2015

Sursa de date: comunicări organisme de inspecție și certificare

Grafic: Evoluția suprafețelor cultivate cu viță-de-vie și livezi în România, în dinamică
Sursa: MADR, comunicări ale organismelor de inspecție și certificare

Pentru a obține culturi ecologice, sunt necesare **semințe sau material săditor ecologice**, care pot fi achiziționate sau produse în cultura proprie. În România, semințele și materialul săditor utilizate în agricultura ecologică sunt obținute prin metode de producție ecologice începând cu anul 2004.

Semințele nu trebuie să fie tratate la însămânțare decât cu produse admise pentru producția ecologică și trebuie să provină de la un producător care a practicat tehnicile de producție ecologică. Atunci când nu este posibilă utilizarea de semințe și material de plantat ecologice, se pot utiliza și semințe și material de plantat convenționale, dar netratate cu produse pesticide. Semințele sau materialul săditor trebuie să corespundă standardelor sub aspectul însușirilor fiziologice (germinație), însușirilor fizice (puritate fizică, componență botanică) și al stării sanitare (infestarea cu dăunători și infectarea cu agenți patogeni).

Materialul de înmulțire nu trebuie să provină din organisme modificate genetic sau orice produse derivate din astfel de organisme.

Piața de semințe ecologice este dominată de multinaționale. În baza de date a MADR, au fost identificate șase firme care comercializează sămânță ecologică, dintre care Agrosel, cu sediul la Câmpia Turzii, în județul Cluj, este și producător.

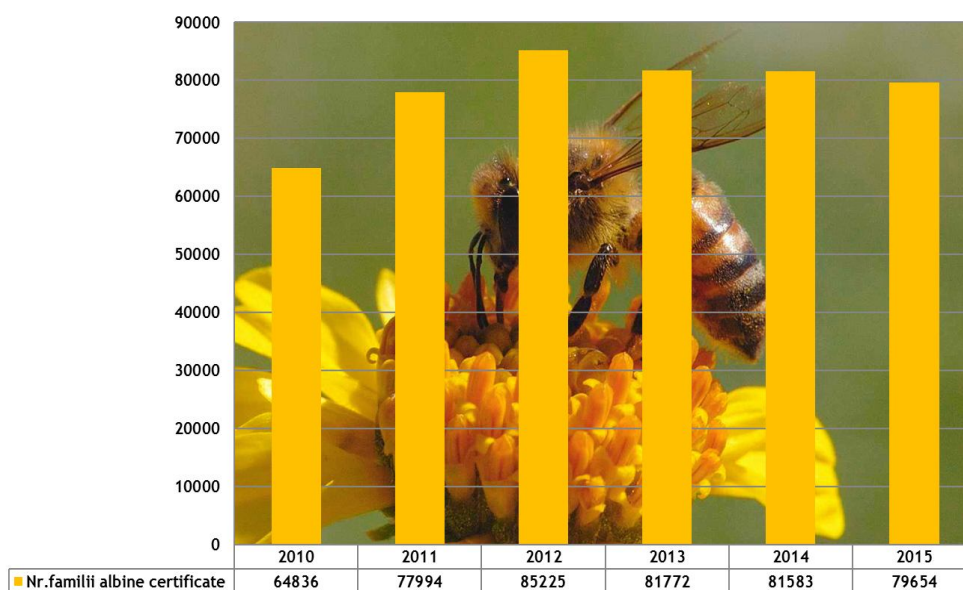
Tipul operatorului	Denumirea operatorului - Firma	Sediul	Tipologia semințelor
Producator/importator	SC BEJO ROMÂNIA S.R.L.	Magurele, IF (sediul în Olanda)	Castraveti, conopida, broccoli, gulii, varza, andive, cicoare, ceapa, praz, telina, patrunjel, morcov, fenicul, ridichi, sfecla de zahar, spanac
Producator	SC DEMETRA S.A.	Dorohoi, BT	Cereale (GRAU)
Comerciant	SC XTREME ANG MARKETING S.R.L.	Bucuresti	ierburi ecologice, legume, floarea soarelui, etc
Comerciant/importator	Maisadour Semences	Calarasi (sediul în Franta)	Productie seminte în sud-vestul Franței și Zaragoza în Spania; și în Urcina, în regiunea Moguilev, începând din 2010
Producator	SC MIVALGRO SRL	Musenita, SV	floarea soarelui, soia
Producator	SC AGROSEL RO	Campia Turzii, CJ	peste 100 de soiuri și hibridii (nu doar ecologici) în Catalogul oficial al soiurilor de plante de cultură din UE

În România, **producția animalieră certificată ecologic** se află la început. În anul 2015, șeptelul certificat ecologic era de 228.187 de capete dintre care aproape jumătate sunt păsări ecologice (107.639 capete), 37,5% ovine (85.419 capete), 29.313 bovine și 5.816 caprine.

Evoluția **sectorului apicol ecologic** în România a cunoscut un trend ascendent în ultimii ani, înregistrându-se un număr din ce în ce mai mare de apicultori certificați ecologici, datorită creșterii cererii de produse apicole ecologice pe piața Uniunii Europene, ca urmare a creșterii încrederii consumatorilor în produsele certificate ecologic.

În anul 2013 au fost înregistrați 715 de producători de miere de albine certificați în sistemul de agricultura ecologică, în anul 2014 s-a ajuns la un număr total de 750 iar estimările pentru anul 2015 sunt de aproximativ 800 apicultori.

Numărul de familii de albine certificate ecologic în România a ramas aproximativ constant între anii 2010-2015, în jurul efectivului de 80.000 familii, datele exacte se regăsesc în tabelul de mai jos.

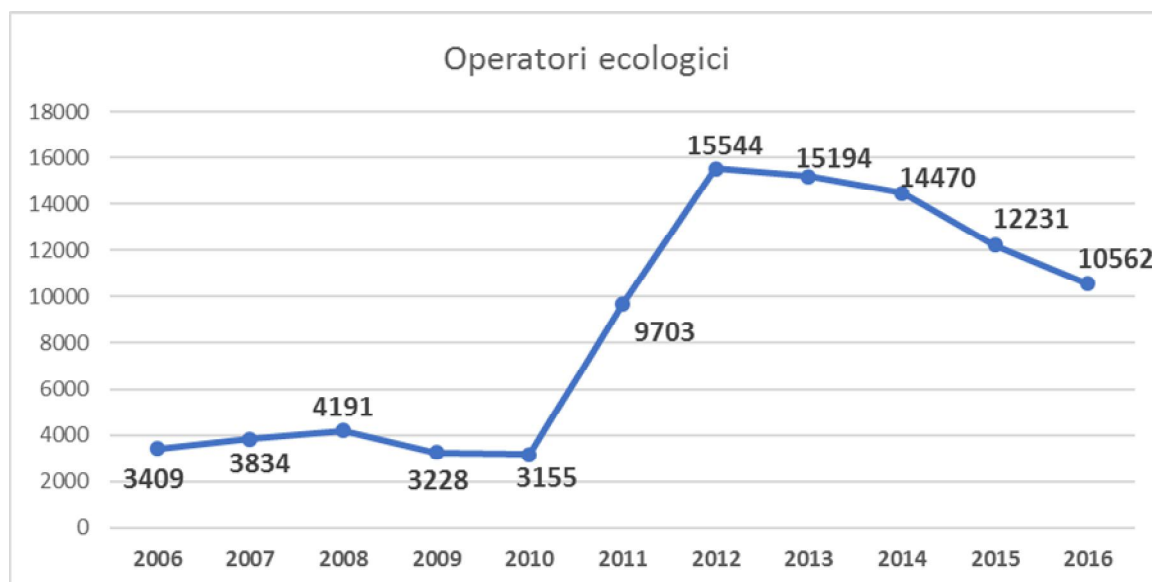
În anul 2015 producția de miere certificată ecologic a fost estimată pentru 1.200 tone, o creștere spectaculoasă de la 686,57 tone obținute în anul 2014.

Referitor la consumul de miere pe piața națională, deși s-a înregistrat o creștere în ultimii ani, România se află printre țările cu cele mai scăzute consumuri din Europa. Circa 80% din producția de miere certificată ecologic este livrată către piețele cele mai mari consumatoare ale Uniunii Europene, respectiv în: Germania, Franța, Italia, Austria, dar și către țări terțe ca Japonia, Canada și China.

Principalele produsele apicole certificate ecologic în România sunt: mierea de salcâm, de tei, polifloră, de mană, de iarbă neagră și alte produsele ale stupului: polen, păstură, propolis, lăptișor de matcă.

Numărul operatorilor ecologici în România a crescut spectaculos de 5 ori din 2006 (3409 operatori) până în anul 2012, când s-au înregistrat cele mai multe certificări (15.544 operatori).

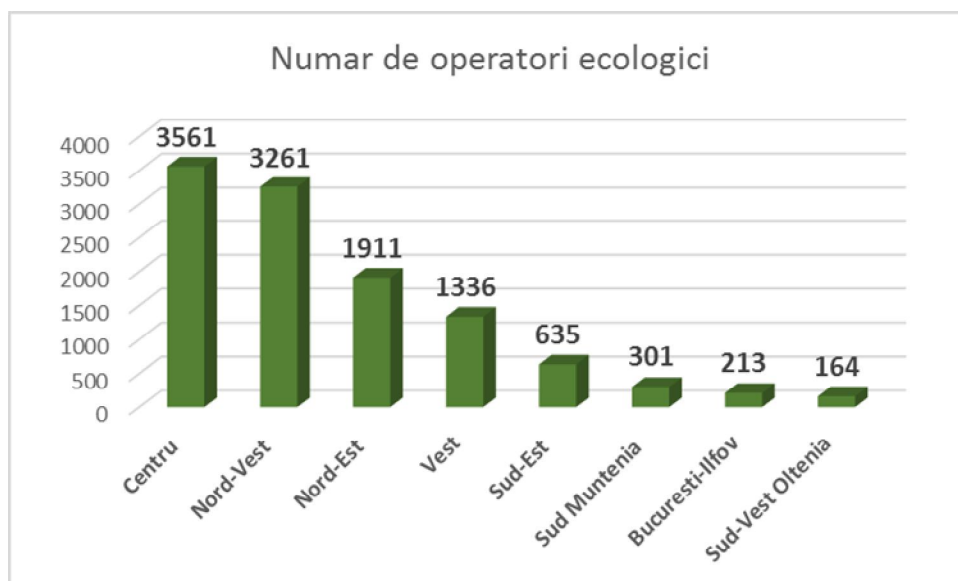
În ultimii ani, România se află pe locul 7 în clasamentul european, cu 12.231 de operatori ecologici în anul 2015, în descreștere cu 22% față de anul 2012 și 10562 operatori în anul 2016. Începând din anul 2013 s-a înregistrat o scădere anuală treptată a numărului de operatori, cu circa 9% pe an, astfel că scăderea numărului operatorilor ecologici între 2012 și 2016 a fost de peste 30%, ajungând la 10.562 operatori în 2016.

Grafic: Numărul operatorilor ecologici în România, în dinamica, 2006-2016

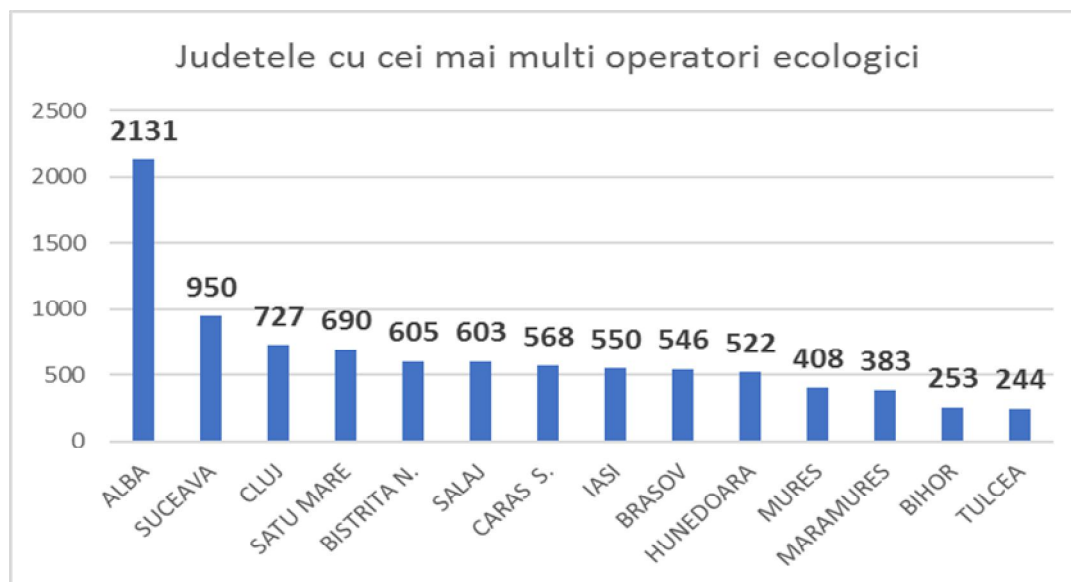
Sursa: MADR și Eurostat

În anul 2016, aproape 60% din numărul operatorilor din România erau înregistrați în Regiunea Centru (31%) și în Regiunea Nord-Vest (28,5%), remarcându-se astfel o concentrare în partea de Nord a României, unde se regăsesc zone montane și de deal.

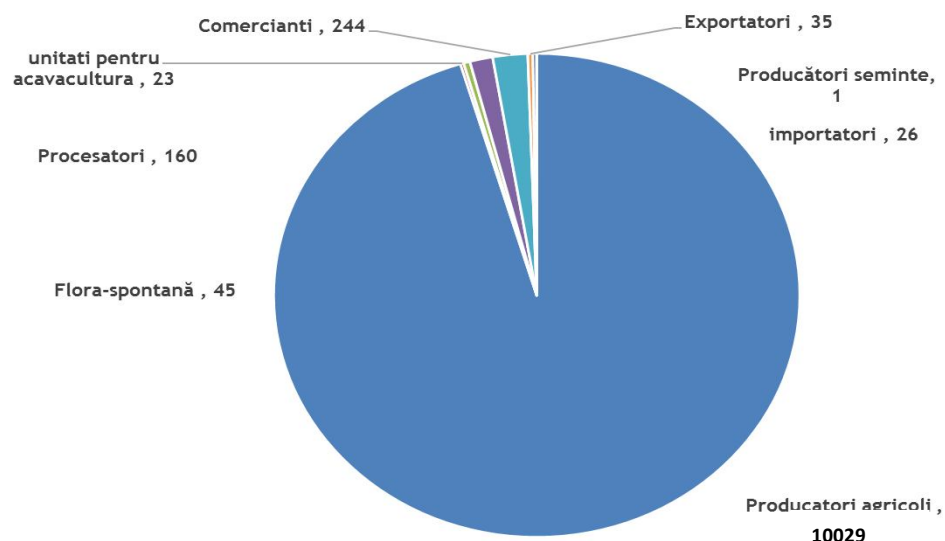
Grafic: Distribuția numărului de operatorilor ecologici pe regiuni de dezvoltare, în 2016
Sursa: MADR

Cei mai mulți operatori se regăsesc în județul Alba (2131 operatori, 33% din totalul național), urmat la mai mult de jumătate din numărul lor de județele Suceava (950 operatori) și 4 județe din Regiunea Nord-Vest. Clasamentul primelor 14 județe se regăsește în graficul de mai jos.

Grafic: Distribuția numărului de operatorilor ecologici pe județe, în 2016
Sursa: MADR

Marea majoritate a operatorilor ecologici sunt **producători agricoli**, în proporție de 95%. În anul 2016, s-au înregistrat 45 de colectori din flora spontană, 160 de procesatori (în creștere cu 5 față de 2015), 244 de comercianți certificați pentru vânzarea produselor ecologice, 35 exportatori și 26 importatori.

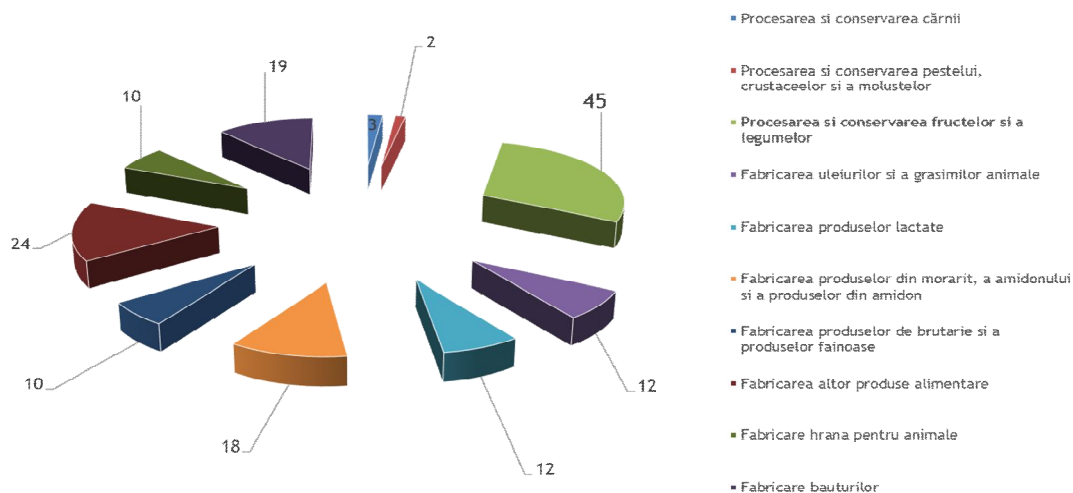

Grafic: Tipologia operatorilor ecologici în România, 2016
Sursa: MADR, din date de la organisme de inspecție și certificare

Dintre cei 155 de **procesatori de produse ecologice** înregistrați în anul 2015 în România, o treime (45) procesează fructe și legume, 19 produc băuturi ecologice, 18 obțin produse de morărit și din alte produse din amidon, 12 obțin uleiuri și grăsimi animale, 12 obțin produse lactate, 10 obțin produse făinoase și de brutărie, 10 produc furaje ecologice pentru animale și doar 3 produc produse obținute prin procesarea și conservarea cărnii, doar 2 produse din procesarea și conservarea peștelui.

Fabrici procesatoare 2015

155 ➡ anul 2015

Sursa de date: Comunicări organisme de inspecție și certificare

Procesare: alte industrii care valorifică materia primă alimentară certificată ecologic:

- **Suplimentele alimentare**
 - **Produsele cosmetice**
 - **Textile**
 - **Materiale de construcții**
 - **Detergenți**
-
- **Suplimentele alimentare** sunt produse care completează alimentația obișnuită, se administrează pe cale orală și conțin una sau mai multe ingrediente de tipul vitamine, minerale, botanice, aminoacizi, alte substanțe. Există reguli stricte de etichetare, astfel că eticheta trebuie să conțină la loc vizibil specificarea de *“supliment alimentar”*. Conform legislației comunitare și naționale², nu i se pot atribui proprietăți preventive, de tămăduire, vindecare sau tratare.

Legislația care reglementează producția și comercializare suplimentelor alimentare în România include reglementări atât în ceea ce privește ingredientele de origine animală și vegetala cât și plantele medicinale și aromatice:

- **Ordinul 244/401/2005** al MADR și a Ministerului Sănătății - privind prelucrarea, procesarea și comercializarea plantelor medicinale și aromatice utilizate ca atare, parțial procesate sau procesate sub formă de suplimente alimentare predozate – publicat în Monitorul Oficial Nr. 474 / 03.06.2005 (include listele de plante permise)
- **Ordinul 1228/2005/244/63/2006** al MADR, al Ministerului Sănătății Publice și al Autorității Naționale Sanitar Veterinare și pentru Siguranța Alimentului - pentru aprobarea Normelor tehnice privind comercializarea suplimentelor alimentare predozate de origine animală și vegetală și/sau a amestecurilor acestora cu vitamine, minerale și alți nutrienți – publicat în Monitorul Oficial Nr. 253/21.03.2006
- **Regulamentul (CE) 1924/2006** privind mențiunile nutriționale și de sănătate
- **Ordinul 1069/2007** al Ministerului Sănătății Publice - pentru aprobarea Normelor privind suplimentele alimentare - publicat în Monitorul Oficial Nr. 455/ 05.07.2007 - se referă la suplimentele alimentare pe bază de vitamine și minerale sau amestecul acestora și transpune Directiva CE 46 /2002
- **Directiva 2008/100/CE** a Comisiei din 28 octombrie 2008 de modificare a Directivei 90/496/CEE a Consiliului privind indicarea valorii nutritive pe etichetele produselor alimentare în ceea ce privește dozele zilnice recomandate, coeficienții de conversie pentru calculul valorii energetice și definițiile

În cazul în care suplimentele alimentare utilizează doar plante medicinale și aromatice, aprobarea se realizează de către MADR, iar dacă pe lângă acestea se folosesc vitamine, minerale și alte substanțe, atunci aprobarea produsului se efectuează atât de către MADR cât și de Ministerul Sănătății, prin Institutele Naționale de Sănătate Publică.

² Directiva CE 46 / 2002 și Legea 57/2002 privind producția, circulația și comercializarea alimentelor, Secțiunea 9

Producători de suplimente alimentare din Regiunea Nord-Vest precum Plantextrakt, Hypericum Impex, Proplanta, Platarom, utilizează extracte vegetale de diferite tipuri, însă foarte puține dintre acestea au o certificare prealabilă (spre exemplu Plantextrakt folosește Echinacea din culturi ecologice).

- **Produsele cosmetice:** Ecocert a fost primul organism de certificare care a dezvoltat începând din anul 2003 un standard pentru «Cosmetice naturale și ecologice». Grupul Ecocert s-a dezvoltat în Franța în 1991, iar anul 2004 se înființează în București sucursala România.

Pentru a ne asigura că un produs cosmetic este prietenos cu mediul, standardul Ecocert **impune** pragul minim de 95% din totalul ingredientelor care trebuie să fie naturale sau de origine naturală. Se face distincție între cosmetice ecologice și cosmetice naturale:

Pentru eticheta **Cosmetice ecologice:**

- minim 50% din ingredientele vegetale trebuie să provină din agricultura ecologică.
- minim 5% din totalul ingredientelor trebuie să provină din agricultura ecologică

Pentru eticheta **Cosmetice naturale:**

- minim 95% din ingredientele vegetale trebuie să provină din agricultura ecologică.
- minim 10% din totalul ingredientelor trebuie să provină din agricultura ecologică.

Unele ingrediente prezente frecvent în produsele cosmetice (apa, săruri, minerale) nu pot fi certificate ca fiind naturale, deoarece acestea nu sunt obținute din agricultură. De exemplu, șampoanele, unele creme, compuse în cea mai mare parte din apă, conțin între 10 și 40% ingrediente naturale. Un ulei esențial, care nu conține apă, poate afișa până la 100% ingrediente naturale.

În completare, pentru utilizarea ingredientelor derivate din resurse regenerabile și prelucrate prin procedee prietenoase cu mediul, se verifică dacă:

- Sunt absente organismele modificate genetic (OMG), parabenii, fenoxietanolul, nanoparticule, siliciu, polimer sintetic având la baza polietilenglicol (PEG), parfumuri și coloranți sintetici, ingrediente derivate de la animale (cu excepția celor produse în mod natural de către acestea: lapte, miere etc.).
- Caracterul biodegradabil sau reciclabil al ambalajelor.

În România, nici un produs cosmetic nu este certificat ecologic. În schimb, mulți producători au început să utilizeze în rețetele de fabricație ale produselor cosmetice materii prime certificate ecologic, promovarea incluzând și acest aspect. Spre exemplu, cel mai mare producător din țară de produse cosmetice, Farmec SA, a re-lansat în 2016 gama Gerovital Plant, care folosește ulei organic de mac și Gerovital Sun, bazat pe extract organic de rodie. Cosmetic Plant, un alt producător din Regiune Nord-Vest, a lansat crema antirid pe bază de gălbenele bio și gama de creme Argan-Aloe, cu cele două ingrediente certificate ecologic.

În Regiunea Nord-Vest se remarcă cea mai mare concentrare din România de producători de cosmetice și suplimente alimentare. Un alt proiect al ADR Nord-Vest (ClustArs, finanțat de programul CIP/COSME), derulat în perioada 2014-2015, a analizat în detaliu acest segment și a formulat recomandări în direcția certificării ecologice a produselor sau măcar a unor ingrediente componente.

- **Textile:** Dintre organismele de certificare prezente la noi în țară, Grupul Ecocert are inclus și serviciul de certificare a textilelor, însă fără a avea clienți în România. Se face distincție între textile organice/ecologice și textile care conțin fibre organice/ecologice. Astfel, condițiile sunt, pentru:
 - **Textile organice/ecologice:** minim 95% din fibre să provină din agricultură ecologică (cu maximum 5% fibre de natură sintetică sau artificială)
 - **Textile care conțin fibre organice/ecologice:** minim 70% din fibre să provină din agricultură ecologică (cu maximum 10% fibre de natură sintetică sau artificială, pragul de 25% pentru îmbrăcăminte și încălțăminte de tip sportiv și 30% materiale reciclabile, din materii prime brute)

➤ **Materiale de construcții**

Termenul de “Casa ecologică” este mai departe de lanțul de valoare al agriculturii ecologice și se referă la materiale de construcții brute, (lemn, chirpici, lut, pământ, piatră, cânepă, lână), neprocesate chimic sau netratate, care folosesc cleiuri, chituri și vopsele ce nu conțin substanțe toxice. De asemenea, soluția energetică se bazează pe energie regenerabilă de diferite tipuri, în funcție de amplasament. Construcțiile ecologice nu reprezintă un sector reglementat prin lege.

Programul “Casa Verde” derulat de Administrația Fondului de Mediu în perioada 2016-2017 vine în sprijinul persoanelor fizice și juridice cu ajutor financiar nerambursabil, după o pauză de 5 ani.

➤ **Detergenți**

Având în vedere faptul că produsele pentru curățare convenționale conțin agenți chimici care pot dăuna sănătății la o folosire îndelungată, există varianta produselor naturale pentru curățare, hiperalergenici, produse delicate în contact cu pielea. Termenul de detergent ecologic nu este reglementat; poate face obiectul unei certificări (precum produsele cosmetice), însă nu există producători certificați în România.

Piața internă de produse ecologice din România este abia într-o fază incipientă de dezvoltare, lipsind date viabile privind dimensiunea acesteia. Deși consumul de produse ecologice se află într-o ușoară creștere, acesta reprezintă un procent mic din consumul total de produse agro-alimentare. Vânzările de produse ecologice în 2011 au atins aproximativ 1% din întreaga piață de vânzare cu amănuntul din România. În același an, exporturile au atins o valoare totală de 200 milioane de euro (de două ori mai mare decât în anul anterior), în timp ce piața internă a atins 80 de milioane de euro, cu o creștere anuală constantă de 20%.

România este încă un **exportator net de mărfuri ecologice brute**. Deoarece sectorul de procesare este insuficient dezvoltat (în fapt, întregul lanț de furnizare a produselor ecologice este încă neconsolidat), multe dintre produsele certificate sunt vândute ca produse convenționale.

Principalele produse agricole certificate ecologic care se exportă din România sunt cerealele (în special grâu, porumb, orz), plante industriale (floarea soarelui, rapiță, soia), flora spontană (plante medicinale, fructe de pădure), dar și uleiuri ecologice, miez de nucă și miere. Italia este țara în care se exportă aproape jumătate din cantitatea de grâu, porumb, soia, floarea soarelui și miez de nucă, precum și toată producția exportată de secară; în Germania pleacă aproape 2/3 din exporturile de orz ecologic, rapiță și miere și aproape toată recolta exportată de plante medicinale; Austria este printre țările importatoare, precum și Bulgaria la recolta de fructe de pădure. Anexa 6 prezintă cantitățile exportate din România și țările de destinație, pe fiecare categorie de produse, pentru primul semestru al anului 2016.

2.2. Legislația națională pentru agricultură ecologică

Obiectivele, principiile și normele aplicabile producției ecologice sunt cuprinse în legislația comunitară și națională din acest domeniu. Aceste norme, alături de definirea metodei de producție în sectorul de producție vegetală, animalieră și de acvacultură reglementează și următoarele aspecte legate de sistemul de agricultură ecologică: procesarea, etichetarea, comerțul, importul, inspecția și certificarea.

Comisia Europeană a stabilit reguli stricte și egale la nivelul comunității pentru fiecare tip de activitate (producție, procesare, etichetare), inclusiv control, prin **Regulamentul (CE) nr. 834 /2007 al Consiliului**, împreună cu normele de aplicare prin **Regulamentul (CE) nr. 889/2008 al Comisiei**. Statele membre însă pot aplica pe propriul teritoriu norme mai stricte în privința producției ecologice.

Legislația națională care cuprinde obiectivele, principiile și normele aplicabile pentru producția, procesarea, etichetarea și controlul producției ecologice:

- **Ordinul MADR nr. 954/31.10.2016** pentru modificarea și completarea Ordinului MADR nr. 895/2016 pentru aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspecție și certificare, de aprobare a organismelor de inspecție și certificare/organismelor de control și de supraveghere a activității organismelor de control, în agricultura ecologică
- **Ordinul MADR nr. 896/2016** privind aprobarea cuantumului taxei pentru aprobarea organismelor de inspecție și certificare în agricultura ecologică
- **Ordinul MADR nr. 895/2016** pentru aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspecție și certificare, de aprobare a organismelor de inspecție și certificare/organismelor de control și de supraveghere a activității organismelor de control, în agricultura ecologică (înlocuiește Ordinul 181/2012)
- **Ordinul MADR nr. 1844/07.08.2015**, modifică lista sancțiunilor pe care organismele de control le aplică operatorilor; astfel, utilizarea în tehnologia de cultură a produselor și substanțelor care nu sunt incluse în Anexele nr. I și II din Regulamentul (CE) nr. 889/ 2008, impune atât declararea declararea produsului, cât și suprafeței respective (reîncepe perioada de conversie)
- **Ordinul MADR nr. 352/636/54/2015** pentru aprobarea normelor de eco-condiționalitate în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru fermieri în România
- **Ordinul MADR nr. 737/2014** privind modificarea și completarea Ordinului MADR nr. 1253/2013 pentru aprobarea regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică
- **Ordinul nr. 1253/2013** pentru aprobarea Regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică, cu completările și modificările ulterioare.

- **Ordinul MADR nr. 1253/06.11.2013** care modifica Ordinul 252/2010 și **Ordinul nr. 1438/16.12.2013**, conform cărora operatorii ecologici au obligația să-și înregistreze activitatea la Direcțiile Agricole Județene de care, anual, până la data de 16 mai;
- **Hotărârea MADR nr. 131/27.03.2013** pentru stabilirea măsurilor și sancțiunilor necesare în vederea respectării prevederilor Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului privind producția etichetarea produselor ecologice, precum și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2.092/91.
- **Ordin MADR nr. 181/2012** pentru aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspecție și certificare în agricultura ecologică, care înlocuiește Ordinul 65/2010 (abrogat în 2016)
- **ORDIN nr. 147 din 16 iunie 2011** pentru modificarea anexei la Ordinul MADR nr. 17/2011 privind aprobarea reducerilor și excluderilor aplicabile cererilor de plată a ajutorului specific pentru îmbunătățirea calității produselor agricole în sectorul de agricultură ecologică.
- **Hotărârea nr. 590/8.06.2011** pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 759/2010 privind acordarea de ajutoare specifice pentru îmbunătățirea calității produselor agricole în sectorul de agricultură ecologică;
- **ORDIN MADR nr. 6/11.01.2011** privind modificarea și completarea Ordinului nr. 65/2010
- **Hotărârea nr. 1303/ 15.12.2010** și **Hotărârea nr. 1095/10.11.2010** pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 755/2010 privind schema de ajutor specific acordat producătorilor de lapte de vacă din zonele defavorizate și a Hotărârii Guvernului nr. 759/2010 privind acordarea de ajutoare specifice pentru îmbunătățirea calității produselor agricole în sectorul de agricultură ecologică;
- **Hotărârea nr. 759/21.07.2010** privind acordarea de ajutoare specifice pentru îmbunătățirea calității produselor agricole în sectorul de agricultură ecologică; (modificata în 2011)
- **ORDIN 65/2010** privind aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspecție și certificare, de aprobare a organismelor de inspecție și certificare și de supraveghere a organismelor de control (abrogat în 2012)
- **ORDIN nr. 252/2010** privind modificarea Ordinului MADR nr. 219/2007 pentru aprobarea regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică (în vigoare între 2010-2014)
- **ORDIN nr. 51/1.03.2010** pentru aprobarea regulilor naționale privind autorizarea importurilor de produse agroalimentare ecologice din țări terțe;
- **ORDIN nr. 4/8.01. 2010** privind modificarea și completarea Ordinului MADR nr. 219/2007 pentru aprobarea regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică
- **ORDIN nr. 407/ 23.06.2009** privind modificarea și completarea Ordinului MADR 219/2007 pentru aprobarea regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică
- **ORDIN nr. 35/ 9.02.2009** pentru modificarea și completarea Ordinului nr. 219/2007 pentru aprobarea regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică
- **Ordinul MADR nr. 219/2007** pentru aprobarea Regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică, cu completările și modificările ulterioare.

- **Ordinul MADR 688/2007**, privind aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspectie si certificare, de aprobare a organismelor de inspectie si certificare si de supraveghere a organismelor de control (abrogat in 2010)
- **ORDIN nr. 190/28.06.2006** privind modificarea și completarea anexei la Ordinul MAAP si ANPC nr. 417/110/2002 pentru aprobarea Regulilor specifice privind etichetarea produselor agroalimentare ecologice;
- **ORDIN nr. 317/190 /11.05.2006** privind modificarea și completarea anexei la Ordinul MADR si ANPC nr. 417/110/2002 pentru aprobarea Regulilor specifice privind etichetarea produselor agroalimentare ecologice

În perioada 2000-2004 s-a desfășurat transpunerea legislației comunitare în legislația națională, cu respectarea principiilor producției agroalimentare ecologice cuprinse în Reglementarea Consiliului (CEE) nr. 2092/1991 și în amendamentele la aceasta, Reglementarea Consiliului nr. 1804/1999, precum și reglementările Federației Internaționale de Promovare a Agriculturii Organice (IFOAM).

- **Ordinul MAPDR nr. 721/26.09.2003** pentru aprobarea Regulilor privind Importul și Exportul produselor agroalimentare ecologice;
- **Ordinul MAPDR nr. 527/13.08.2003** pentru aprobarea Regulilor privind sistemul de Inspecție și Certificare și condițiile de acreditare a organismelor de inspecție și certificare în agricultura ecologică;
- **Ordinele comune nr. 417/13.09.2002 si nr. 110/7.10.2002** ale Ministrului Agriculturii, Alimentației și Pădurilor și ale presedintelui Autoritatii Naționale pentru Protecția Consumatorilor, pentru aprobarea regulilor specifice privind etichetarea produselor agroalimentare ecologice (modificat in 2006)
- **HG nr. 917/13.09.2001**, privind normele de aplicare a OG 34/2000, privind produsele agroalimentare ecologice; Anexa nr. 2 reglementează lista substantelor a caror utilizare este permisa în agricultura ecologică
- **Legea 38/2001**, privind aprobarea OUG 34/2000 privind produsele agroalimentare ecologice
- **Ordonanței de Urgență nr. 34/17.04.2000** privind produsele agroalimentare ecologice, prin care se și înființează **Autoritatea Nationala a Produselor Ecologice (ANPE)**, ca serviciu de specialitate in cadrul Ministerului Agriculturii si Alimentatiei, care asigura respectarea prevederilor legale specifice si controlul privind metodele de productie ecologica a produselor agroalimentare

2.3. Procedura de certificare ecologică, autorități și organizații naționale

Procesul și procedurile de obținere a produselor ecologice sunt reglementate de reguli și principii de producție stricte, care pleacă de la calitatea pe care trebuie să o aibă pământul și până la obținerea efectivă a produsului final. Una dintre regulile de producție în agricultura ecologică este aceea că fermierii care cultivă pământul după metodele ecologice trebuie să folosească numai îngrășămintele permise în agricultura ecologică.

Respectarea regulilor și a principiilor agriculturii ecologice, reglementate prin legislația europeană și națională, respectiv controlul întregului lanț de obținere a unui produs ecologic, de la pământ și până la produsul final, se face de către organisme de inspecție și certificare, înființate în acest scop, care eliberează certificatul de produs ecologic.

În scopul informării corecte a consumatorului, produsele ecologice trebuie să fie etichetate, în conformitate cu regulile specifice privind etichetarea, eticheta produselor ecologice trebuind să conțină, în plus față de mențiunile obligatorii de pe eticheta alimentelor, mențiuni specifice modului de producție ecologic.

Produsul agro-alimentar ecologic trebuie să fie însoțit de Certificatul de conformitate/Master Certificat sau de Certificatul de confirmare a conversiei, după caz, în original, emis de un organism de inspecție și certificare aprobat de MADR. Exportul se face în conformitate cu prevederile legislației interne privind exportul produselor agroalimentare și cu acordurile și convențiile din domeniu la care România este parte.

În România, controlul și certificarea produselor ecologice este asigurată în prezent de **14 organisme de inspecție și certificare (OIC)** private, la alegere. Lista completă a acestora se regăsește în Anexa 8. Acestea sunt aprobate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pe baza criteriilor de independență, imparțialitate și competență stabilite în **Ordinul nr. 895/2016** (cu completările ulterioare) pentru aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspecție și certificare, de aprobare a organismelor de inspecție și certificare și de supraveghere a activității organismelor de control. Aprobarea de către MADR a organismelor de inspecție și certificare este precedată, în mod obligatoriu, de acreditarea acestora, în conformitate cu standardul/norma europeană SR EN ISO/CEI 17065:2013 (anterior prin EN ISO 45011:1998), emisă de un organism abilitat în acest scop.

În conformitate cu legislația comunitară și națională, orice operator care inițiază în cadrul exploatației **o activitate de producție ecologică trebuie să urmeze următoarele etape:**

- I. **Încheierea contractului de inspecție și certificare** cu un organism de inspecție și certificare aprobat de MADR, prin completarea **Solicitării de certificare** în format tipizat și anexele acesteia (constituie dosarul de certificare) disponibile la fiecare organismele acreditate. Solicitarea de certificare conține detalii referitoare la produsele sau animalele vizate pentru certificare, harta suprafețelor agricole, tratamentele chimice aplicate suprafețelor agricole, depozitarea produselor, culturile convenționale adiacente, altele.

În vederea controlului, se pregătesc următoarele documente (păstrate în unitate și actualizate continuu):

- Pentru **Cultura plantelor**:
 - descriere detaliată a unității, care să cuprindă descrierea activității, toate măsurile care au fost luate la nivelul unității pentru a asigura conformitatea cu reglementările impuse de Regulamentul (CE) nr. 834/ 2007 și (CE) nr. 889/ 2008, descrierea măsurilor luate în vederea reducerii riscului de contaminare cu substanțe interzise, descrierea utilităților folosite, a mecanizării, etc
 - harta detaliată a unității
 - toate facturile de intrare/ ieșire a tuturor fertilizanților, a produselor utilizate pentru protecția plantelor, sămânță, material săditor, etc.
 - evidență clară a produselor valorificate
 - plan de rotație a culturilor
 - evidența produselor depozitate
 - plan de conversie – dacă este cazul
 - jurnal pentru protecția plantelor; jurnal pentru material săditor; jurnal pentru folosirea cuprului în protecția plantelor
 - administrarea îngrășămintelor
 - fișa producției convenționale
- Pentru **Creșterea animalelor**:
 - descriere detaliată a unității, care să cuprindă descrierea activității, toate măsurile care au fost luate la nivelul unității pentru a asigura conformitatea cu reglementările impuse de Regulamentul (CE) nr. 834/ 2007 și (CE) nr. 889/ 2008, descrierea măsurilor luate în vederea reducerii riscului de contaminare cu substanțe interzise
 - jurnalul tratamentelor veterinare
 - evidența animalelor vizată de medicul veterinar
 - evidența intrărilor și ieșirilor animalelor în/ din unitate

- documente justificative privind cumpărările/ vânzările de animale, contracte de arendare a terenurilor, sau pentru folosirea pășunii comunale, etc.
- Pentru **Apicultură**:
 - descriere detaliată a unității, care să cuprindă descrierea activității, toate măsurile care au fost luate la nivelul unității pentru a asigura conformitatea cu reglementările impuse de Regulamentul EC 834/ 2007 și EC 889/ 2008, descrierea măsurilor luate în vederea reducerii riscului de contaminare cu substanțe interzise, etc.
 - rulajul anual al materialelor
 - registrul de producție; registrul stupului
 - planul pastorei- dacă este cazul
 - hărți pe care să fie reprezentate vatra fixă, precum și pastorelele (dacă este cazul)
 - declarații din partea proprietarilor de suprafețe cultivate că, pe parcelele respective nu s-au folosit tratamente chimice de sinteză, sau copii ale documentelor oficiale justificative (Certificate de conformitate/ confirmare a conversiei) în cazul culturilor înregistrate în sistem ecologic, sau declarații din partea proprietarilor se suprafețe cultivate în sistem extensiv, din care să reiasă că s-au aplicat tratamente cu impact scăzut asupra mediului
- adeverință de la Asociațiile Apicole din care să rezulte toate achizițiile făcute în anul curent prin Programul Național Apicol

Organismul de inspecție și certificare, de comun acord cu solicitantul va stabili data inspecției, după depunerea fișei de înscriere. În cazuri speciale, la înregistrarea cererilor la sfârșitul anului, inspecția poate fi amânată până în primăvara anului următor. Inspecția se desfășoară în conformitate cu standardele în vigoare care fac referire la agricultura ecologică. În timpul inspecției, operatorul trebuie să coopereze cu inspectorul și să prezinte toate informațiile solicitate de acesta. În cazul în care există suspiciunea utilizării substanțelor nepermise, vor fi prelevate probe de laborator care vor fi analizate în cadrul acelor laboratoare cu care organismul de inspecție și certificare are contract.

Costurile de certificare variază în funcție de structura fermei și de organismul de inspecție și certificare. Costurile de inițiere se plătesc o singură dată, urmând ca în următorii ani să se plătească tarife de administrare (menținere) care în principiu sunt mai scăzute decât cele inițiale.

- II. **Înregistrarea activității la MADR**, prin completarea Fișelor de înregistrare a operatorului în agricultura ecologică, disponibile la Direcțiile pentru Agricultură Județene și a Municipiului București, în perimetrul căreia producătorul își desfășoară activitatea; fișele conțin 13 anexe, după caz, cu referire la:

- A1. suprafața cultivată în agricultură convențională și în agricultură ecologică, certificată sau în conversie, producția animalieră
- A2. producția de acvacultură
- A3. produsele procesate
- A4. specia și arealul de colectare a florei spontane, detalii de procesare și comercializare a florei spontane
- A5. produsele și țara de proveniență a produselor importate
- A6. produsele exportate, cu țările de destinație
- A7. produsul comercializat, cu numele producătorului/procesatorului/comerciantului/importatorului și țara de proveniență
- A9. Declarație privind existența unor documente obligatorii de genul: contract cu organismul de inspecție și certificare, certificat constatator de la Registrul Comerțului, contracte privind terenul, harta cu amplasarea culturilor sau extras din SNIIF, după caz licență de import sau de export
- A13. Declarație pentru modificarea fișei depusă inițial (dacă se impune)

Înregistrarea operatorului ecologic la MADR se efectuează anual, până în data de 16 mai.

- III. **Perioada de conversie** - este cuprinsă între 1-3 ani, în funcție de tipologie; pe durata întregului lanț de obținere a unui produs ecologic, operatorii trebuie să respecte permanent regulile stabilite în legislația comunitară și națională, respectiv toate normele stabilite în Reg (CE) nr. 834/2007 și Reg (CE) nr. 889/2008.

Trecerea de la agricultura convențională la cea ecologică se face treptat. Conversia unei ferme la agricultura ecologică cuprinde toate activitățile de reechilibrare a ecosistemelor agricole și de îmbunătățire a fertilității solului, biodiversității și a bunăstării animalelor și oamenilor.

Durata perioadei de conversie va fi de:

- 2 ani pentru culturile de camp anuale;
- 3 ani pentru culturile perene și plantații;
- 2 ani pentru pajiști și culturi furajere;

Perioada de conversie la animale se aplică după ce terenul și-a finalizat conversia și este certificat ecologic (dacă nu se realizează conversie simultană), astfel:

- 12 luni pentru vite pentru carne;
- 6 luni pentru rumegătoare mici și porci;
- 12 săptămâni pentru animale de lapte;
- 10 săptămâni pentru păsări pentru producția de ouă sau carne (cele pentru carne cumpărate la vârsta de 3 zile și cele pentru ouă introduce în unitate cel mult la vârsta de 18 săptămâni)
- 1 an pentru albine, dacă familia a fost cumpărată din stupine convenționale; conversia poate dura 2, 3 ani sau chiar mai mult în cazuri excepționale

În cazul în care o unitate realizează conversia simultană a întregii unități de producție³, inclusiv a pășunilor, fânețelor și/sau a oricărei suprafețe de teren folosită pentru producerea de furaje, precum și a animalelor, perioada de conversie se poate reduce la 24 de luni.

Atât în perioada de conversie, cât și după obținerea certificării, organismul de inspecție de certificare efectuează inspecții/controale la operator.

- IV. **Obținerea Certificatului de confirmare a conversiei** se obține în urma controlului efectuat de OIC, se încadrează în Anul I-II-III de conversie după caz și reprezintă un document aferent perioadei de tranziție a unității către certificare ecologică.

- V. **Obținerea Certificatului de conformitate/Master Certificate.** În urma controalelor efectuate de organismele de inspecție și certificare, operatorii care au respectat regulile de producție vor primi Certificatul de conformitate și își vor putea eticheta produsele cu mențiunea „ecologic”.

Uniunea Europeană

- VI. **Obținerea dreptului de utilizare a siglei de certificare pe eticheta produsului**, prin înaintarea **Cererii de solicitare pentru utilizarea siglei „ae” de certificare și de comunicare** (Anexa 7) prin care operatorul se angajează să respecte ansamblul dispozițiilor naționale și comunitare privind producția ecologică, procesarea și etichetarea produselor agroalimentare ecologice și Regulile de folosire a siglei de certificare „ae” pentru sectorul de agricultura ecologică pentru produsele specificate, să accepte controalele efectuate de MADR și să comunice către MADR toate modificările aduse atât pe etichete, cât și din lista produselor agricole procesate sau neprocesate, precum și respectarea regulilor de folosire a siglei „ae” pentru proiecte de suport de comunicare.

Sigla națională „ae”, specifică produselor ecologice începând din anul 2006, este folosită opțional pentru a completa etichetarea, în scopul identificării de către consumatori a produselor obținute în conformitate cu metodele de producție ecologică. Sigla comunitară este obligatorie.

Sigla „ae”, proprietate a MADR, garantează că produsul, astfel etichetat, provine din agricultura ecologică și este certificat de un organism de inspecție și certificare aprobat. Regulile de utilizare a

³ În conformitate cu articolul 14 alineatul (1) litera (a) punctul (iii) din Regulamentul (CE) nr. 834/2007,

siglei „ae” sunt cuprinse în Anexa nr.1 la Ordinul comun pentru modificarea și completarea Anexei la Ordinul MADR nr. 317/2006 și al președintelui Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor nr.190/2006 pentru aprobarea Regulilor specifice privind etichetarea produselor agroalimentare ecologice.

Pe eticheta aplicată unui produs ecologic sunt obligatorii următoarele mențiuni: referire la producția ecologică, numele producătorului, procesatorului sau vânzătorului, siglele, numele și codul organismului de inspecție și certificare care a efectuat inspecția și a eliberat certificatul de produs ecologic.

Consumatorii care cumpără produse ce poartă sigla națională și logoul comunitar pot avea încrederea că: cel puțin 95% din ingredientele produsului au fost obținute în conformitate cu metoda de producție ecologică și produsul respectă regulile de producție ecologică.

În situația în care un operator a fost exclus de către organismul de inspecție și certificare din sistemul de agricultură ecologică, pentru neconformități majore produse datorită unor fraude (conform listei de sancțiuni pe care organismele de inspecție și certificare le aplică operatorilor), acesta nu mai poate depune o nouă fișă de înregistrare decât după 5 ani de la excludere.

În situația în care operatorul se retrage din proprie inițiativă din sistemul de agricultură ecologică, acesta este obligat să notifice DAJ la care s-a înregistrat. Operatorul are obligația să mențină pentru o perioadă de 5 ani după notificarea retragerii din sistemul de agricultură ecologică înregistrările contabile, precum și toate documentele emise în perioada activării acestuia în sistemul de agricultură ecologică.

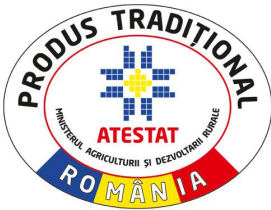
Confuzia consumatorului cu privire la certificări

Campaniile de informare și educare a consumatorului sunt absolut vitale pentru dezvoltarea sectorului ecologic. O informare adecvată în privința normelor de producție și procesare, o înțelegere a întregului sistem care sta la baza certificărilor acordate, conferă în final încredere consumatorului care decide, informat, să caute și să achiziționeze produsele ecologice. Informarea adecvată cu privire la lipsa aditivilor, a îngrășămintelor chimice periculoase, a erbicidelor și pesticidelor produse sintetic, în asintonie cu un stil de viață sănătos, trend aflat în continuă creștere, la modul justificat. Într-o piață dominată de E-uri sub formă de arome, potențatori, condimente, coroborat cu industria alimentară ale cărei norme sunt puse de multe ori sub semnul îndoielii, piața produselor ecologice poate reprezenta o opțiune sigură, pentru sănătatea noastră și a copiilor nostri.

În primul rând, termenul „ecologic” în România duce cu gândul la mediu, la ecologie și mai puțin la certificarea alimentară. Termenul de BIO este mult mai răspândit în vocabularul consumatorului larg, însă nefiind reglementat, însoțit de un sistem de calitate și control, orice producător poate eticheta produsele ca fiind BIO, consumatorul neavând o minimă garanție a calității/ originii/ trasabilității produsului.

În al doilea rând, consumatorii fac adeseori confuzie cu „produsele tradiționale”, care într-adevăr au la bază o certificare, însă nu de calitate neapărat, ci de proveniență geografică a ingredientelor principale. Mai există denumirile de origine protejate (DOP) și indicațiile geografice protejate (IGP).

Tipologia Certificării	Autoritatea de certificare	Caracteristici ale produsului garantate de certificare
PRODUS ECOLOGIC 	Organism de inspecție și certificare aprobat de MADR	Rotația culturilor, culturi intercalate fixatoare de azot, îngrășământ animal, composturi verzi, control biologic al dăunătorilor, soiuri locale de plante rezistente la boli, utilizarea doar a aditivilor permisi

Atestat produs tradițional⁴ 	MADR - Caietul de sarcini și documentația adiacentă se înaintează la Direcția Agricolă Județeană, pentru includerea în Registrul Național al Produselor Tradiționale (RNPR)	Produs alimentar fabricat pe teritoriul național pentru care se utilizează materii prime locale, care nu are în compoziția lui aditivi alimentari, care prezintă o rețetă tradițională, un mod de producție și/sau de prelucrare și un procedeu tehnologic tradițional și care se distinge de alte produse similare aparținând aceleiași categorii și are în procesul de obținere și operațiuni de prelucrare realizate manual care să dovedească un mod de lucru tradițional
Specialitate tradițional garantată (SGT) 	Numai un grup este abilitat să depună o cerere de înregistrare a unei specialități tradiționale garantate, pentru produsele agricole sau alimentare pe care le produce sau le obține.	Produs agricol sau alimentar tradițional a cărui specificitate a fost recunoscută de Comunitate prin înregistrarea lui într-un registru, în conformitate cu Regulamentul CE nr. 509 / 2006.
Denumire de origine protejată (DOP)⁵ 	este un demers colectiv, respectiv al unui grup; grupul reprezintă și reunește toți operatorii filierei de obținere a produsului pentru care se solicită protecție	„denumire de origine” se definește ca fiind numele unei regiuni, al unui loc specific sau, în cazuri excepționale, al unei țări, utilizat pentru descrierea unui produs agricol sau alimentar: - originar din această regiune, loc specific sau țară, - a cărui calitate sau caracteristici sunt în mod esențial sau exclusiv datorate unui anumit mediu geografic cu factorii săi naturali și umani, - a cărui producție, prelucrare și preparare au loc în aria geografică delimitată.
Indicație geografică protejată (IGP) 	este un demers colectiv, respectiv al unui grup. Grupul reprezintă și reunește toți operatorii filierei de obținere a produsului pentru care se solicită protecție.	„indicație geografică” se definește ca fiind numele unei regiuni, unui loc specific sau, în cazuri excepționale, al unei țări, utilizat pentru descrierea unui produs agricol sau alimentar: - originar din această regiune, loc specific sau țară, - care posedă o calitate specifică, reputație sau alte caracteristici care pot fi atribuite zonei geografice respective, - a cărui producție și/sau prelucrare

⁴ [ORDIN nr. 724/2013 privind atestarea produselor tradiționale](#), Publicat în Monitorul Oficial nr. 688 din 11.11.2013

⁵ REGULAMENTULUI (CE) NR. 510/2006 AL CONSILIULUI din 20 martie 2006 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare

		și/sau preparare au loc în aria geografică specificată; IGP definește un produs ale cărui faze de fabricație nu trebuie să se desfășoare în totalitate în zona geografică definită, dar care are o legătură cu teritoriul și beneficiază de notorietate. Relația între produs și originea sa trebuie să-i confere acestuia o caracteristică sau o reputație care determină obținerea IGP. Aria geografică a unei indicații geografice protejate este delimitată.
--	--	--

Asociații de profil de anvergură națională

Prima asociație de promovare și susținere a agriculturii ecologice din România, Bioterra, a fost înființată acum 20 de ani în localitatea Luna de Sus din județul Cluj-Napoca. Dacă în 1997 erau 26 de membri fondatori ai asociației Bioterra, astăzi asociația reunește peste 3750 de membri, majoritatea producători agricoli din toate zonele țării, cadre didactice, specialiști în domeniul agriculturii ecologice, dar și consumatori.

În anul 2002, la Cluj-Napoca se înființează Federația Națională pentru Agricultură Ecologică (FNAE), cu sprijinul USAMV Cluj-Napoca.

Serviciile principalelor asociații de anvergură din România în domeniul agriculturii ecologice sunt prezentate succint în tabelul următor.

Nr.	Organizația	Anul înființării	Sediul	Servicii pentru membrii
1	Asociația Bioagricultorilor din România "BIOTERRA" http://www.bioterra.org.ro/	1997 	Comuna Luna de Sus nr. 376, jud. Cluj	Promovarea agriculturii ecologice prin: - dezvoltarea unei rețele naționale de fermieri ecologici; - instruirea fermierilor; - servicii de consultanță; - asistarea fermierilor în dezvoltarea unei piețe pentru desfacerea produselor ecologice; - sprijinirea protecției mediului și a sănătății umane; - educarea publicului larg în legătură cu agricultura ecologică și valorile ei; - implementarea principiilor dezvoltării durabile.
2	Asociația Română pentru Agricultură Durabilă (ARAD) http://agriculturadurabila.ro/	1998 	Comuna Fundulea, jud. Călărași Str. Niculae Titulescu nr.3	- promovarea și implementarea normelor de agricultură durabilă; - consultanța privind proiectarea agroecosistemelor; - instruirea teoretică și aplicativă a fermierilor și a altor întreprinzători din mediul rural; - inspectia fermelor și societăților agricole și certificarea produselor agricole ecologice; - publicarea de pliante, periodice, cărți și alte lucrări științifice în spiritul conservării și reabilitării valorilor culturale ale satului românesc.

3	Federația Națională pentru Agricultură Ecologică (FNAE) http://fnae2000.weebly.com/	2002	Cluj-Napoca, Calea Mănăştur nr.3-5 (USAMV)	- Include activitatea a 8 filiale din țară, în județele: Cluj, Hunedoara, Maramureș, Mureș, Alba, Arad, Bihor, Brașov - Acordă sprijin, asistență și îndrumare în activitatea pe care o desfășoară pentru mici întreprinzători; - Asigură accesul la informațiile de care dispune cu privire la probleme comerciale, financiare, bancare, fiscale, vamale, juridice, de marketing, management, tehnice, tehnologice, etc; - Asigură primirea publicațiilor editate de FNAE, gratuite sau contra cost, după caz, precum și publicarea de articole și reclame în aceste publicații; - Membrii federației beneficiază în mod gratuit sau cu plată, în funcție de tipul cotizației subscrise, la programe de pregătire, seminarii, servicii, expoziții, târguri, și orice alte manifestări organizate în țară sau în străinătate; - Membrii federației primesc informații juridice, economice, financiare și tehnice de la specialiștii și colaboratorii federației;
4	Asociația Operatorilor din Agricultură Ecologică BioRomânia www.bio-romania.org	2008	București, Str. Mihai Eminescu nr.254, Sector 2	- reprezentarea și exprimarea viziunilor și a intereselor comune ale membrilor săi prin cooperare, coordonare și/sau acțiuni; - promovarea și desfășurarea de programe și acțiuni de formare profesională și alte forme de învățământ specifice pentru forța de muncă implicată în filiera produsului ecologic; - organizarea de simpozioane, seminarii, prezentări, forumuri de discuții și dezbateri interdisciplinare, precum și alte manifestări ori evenimente; - realizarea, implicarea sau afilierea la programe, acțiuni sau inițiative naționale/internaționale, publice sau private, pe specific de activitate; - promovarea prin intermediul mass-media și a diverselor medii și mijloace publicitare (e.g. campanii de promovare) a proiectelor și activităților Asociației, la nivel național și internațional; - editarea și distribuția de publicații proprii (reviste, buletine informative, studii, rapoarte de cercetare, etc), în formă tipărită sau pe pagina web proprie; - colectarea de fonduri pentru susținerea diferitelor programe, inițiative și activități desfășurate de Asociație sau de partenerii săi naționali ori internaționali; - elaborarea prin mijloace proprii sau comandarea unor studii și cercetări tematice referitoare la aspecte de interes major în domeniul agriculturii ecologice;

				- oferirea de expertiză specializată, consultanță, prognoze, studii, cercetări și analize privind diferitele segmente ale agriculturii ecologice din România, inclusiv comparativ cu situația din alte țări, atât pentru membrii Asociației, cât și pentru terțe instituții interesate.
5	Asociația Eco Ruralis http://www.ecoruralis.ro/	2009	Cluj-Napoca, Str. David Ferenc (Francisc), nr 10,	Eco Ruralis desfășoară programe și activități care promovează și susțin practicile agriculturii ecologice și tradiționale din România, prin susținerea țăranilor și gospodăriilor acestora în vederea menținerii și îmbunătățirii modului de viață, prin luarea unor decizii în beneficiul comunității lor, și protejării drepturilor lor legale.
	 In sprijinul țăranilor ecologici și tradiționali			
6	Asociația ASAT www.asatromania.ro	2014	Timișoara, strada Labirint, nr 9	ASAT a pornit la Timișoara în anul 2008 iar treptat și-a extins rețeaua în țară în Cluj-Napoca, Oradea, Odorheiu Secuiesc, Târgu Mureș, București. ASAT reprezintă un model de agricultură susținută de comunitate, dezvoltat în România din anul 2008. Organizația susține dezvoltarea de relații directe între mici producători (care practică o agricultură naturală, fără a fi obligatorie certificarea lor ecologică) și grupuri de consumatori. ASAT reprezintă un parteneriat de solidaritate și un lanț scurt de aprovizionare, care permite producătorilor ce cultivă natural să își valorifice la un preț corect producția. Totodată, aceștia beneficiază de o relație de solidaritate cu consumatorii (plată în avans a producției, împărțirea riscurilor, sprijin în organizarea parteneriatului).
	 ASOCIAȚIA PENTRU SUSȚINEREA AGRICULTURII ȚĂRĂNEȘTI			

2.4. Politici și programe de susținere a sectorului ecologic la nivel național

Programul Național de Dezvoltare Rurală (**PNDR**), finanțat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (**FEADR**), este cadrul prin care se acordă fonduri nerambursabile de la Uniunea Europeană și Guvernul României pentru dezvoltarea economico – socială a spațiului rural din România.

Componenta Pescuit se regăsește atât pentru perioada de programare 2007-2013 cât și pentru 2014-2020 într-un program operational distinct, finanțat din Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (**FEPAM**), respectiv Programul Operațional pentru Pescuit 2007-2013 și Programul Operational pentru Pescuit și Afaceri Maritime (**POPAM**) 2014-2020.

Program Național Apicol din România (**PNAR**) prezintă condițiile de acordare a ajutoarelor comunitare pentru domeniul apicol precum și modalitățile de plată și de control ale acțiunilor prezentate în acest scop.

În baza Hotărârii nr. 1183/2014 privind nominalizarea autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor europene structurale și de investiții 2014-2020 în România,

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) se nominalizează ca autoritate de management pentru PNDR (Art 6) și pentru POPAM (Art 7).

Au existat de asemenea în ultimii ani 3 măsuri financiare directe de la MADR, pentru încurajarea practicilor de agricultură ecologică.

Contribuția directă și indirectă a programelor cu alocări financiare, inclusiv programe precum Programul Operațional Regional (POR), Planul Național de Cercetare-Dezvoltare (PNCD), sunt evidențiate în *Anexa 9*.

PNDR 2014-2020

Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014 – 2020

Pentru perioada 2014-2020, cadrul strategic este reglementat la nivel comunitar de:

- **Regulamentul (UE) Nr. 1303/2013** de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a R (UE) nr. 1083/2006 al Consiliului.
- **Regulamentul (UE) nr. 1305/2013** al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR); acesta stabilește normele generale care reglementează sprijinul Uniunii pentru dezvoltare rurală finanțat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și completează dispozițiile comune referitoare la Fondurile structurale și de investiții europene, prevăzute în partea a doua din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului
- **Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014** al Comisiei din 17 iulie 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR); acesta stabilește norme pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 în ceea ce privește prezentarea programelor de dezvoltare rurală, procedurile și calendarele pentru aprobarea și modificarea programelor de dezvoltare rurală și a cadrelor naționale, conținutul cadrelor naționale, informarea și publicitatea în privința programelor de dezvoltare rurală, punerea în aplicare a anumitor măsuri de dezvoltare rurală, monitorizarea, evaluarea și raportarea.
- **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/669** al Comisiei din 28 aprilie 2016 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014 în ceea ce privește modificarea și conținutul programelor de dezvoltare rurală, publicitatea pentru aceste programe și ratele de conversie în unități vită mare

PNDR răspunde la 3 dintre provocările de dezvoltare stabilite prin Acordul de Parteneriat semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană:

- Competitivitatea și dezvoltarea locală
- Oamenii și societatea
- Resursele

Prin PNDR 2014-2020 vor fi finantate 14 măsuri de dezvoltare rurală cu o alocare financiară de 9,363 mld Euro din care 8,015 mld FEADR și 1,347 mld contribuție națională.

PNDR susține dezvoltarea strategică a spațiului rural prin abordarea strategică a următoarelor obiective strategice:

- OS1 Restructurarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole
- OS2 Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice
- OS3 Diversificarea activităților economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale

Începând cu 2014, cea mai importantă schimbare legată de agricultura ecologică la nivelul UE constă în abordarea acesteia în cadrul unui articol separat (articolul 29) din **Regulamentul (CE) nr. 1305 /2013 al Consiliului**, această măsură dobândind, prin urmare, caracterul unei măsuri distincte (**Măsura 11**) din PNDR 2014-2020. Conform acestui regulament, „Politica de dezvoltare rurală păstrează obiectivele strategice pe termen lung de a contribui la competitivitatea agriculturii, la managementul durabil al resurselor naturale și la politicile climatice, precum și la dezvoltarea teritorială echilibrată a economiilor și comunităților rurale”.

*Pentru perioada de programare 2014-2020, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a prevăzut în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală o măsură dedicată sprijinirii sectorului agriculturii ecologice, fiind stabilită o alocare financiară FEADR de **200.686.161 de euro**.*

Trei dintre măsurile PNDR se adresează (inclusiv) agriculturii ecologice, respectiv:

- **MĂSURA10** - Agro-mediu și climă
- **MĂSURA11** – Agricultură ecologică
- **MĂSURA13** - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri natural sau cu alte constrângeri specifice

Distribuția zonelor eligibile pentru aceste măsuri la nivelul regiunii Nord-Vest se regăsește în harta din Anexa 10.

PNDR 2014 – 2020, Măsura 10 – Agro-mediu și climă

Măsura 10 Agromediu și climă are ca scop încurajarea fermierilor să adopte practici agricole care să asigure menținerea valorii de mediu a zonelor rurale, menținerea de habitate specifice terenurilor agricole importante pentru speciile sălbatice prioritare, precum și utilizarea durabilă a resurselor naturale și păstrarea peisajelor tradiționale.

Include 8 pachete de sprijin, reprezentând o plată compensatorie pentru pierderile de venit și costurile suplimentare suportate de beneficiarii care încheie angajamente voluntare pentru o perioadă de minimum 5 ani de la data semnării acestora.

Pachetul 1 – Pajiști cu înaltă valoare naturală – 142 euro/ha/an

Dintre cerințele specifice:

- utilizarea fertilizanților chimici și a pesticidelor este interzisă;
- utilizarea tradițională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maximum 40 kg N s.a./ha (1 UVM/ha);
- pășunatul se efectuează cu maximum 1 UVM pe hectar;
- pajiștile inundate nu vor fi pășunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor;
- nu vor fi realizate însămânțări de suprafață sau supraînsămânțări (se pot face însămânțări cu specii din flora locală doar în cazurile când unele suprafețe sunt afectate accidental);
- este interzis aratul sau discuitul pajiștilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare;

- beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deținerii competențelor necesare implementării angajamentelor sau se angajează să obțină cunoștințele și informațiile necesare sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agro-mediu și climă prin servicii de consiliere sau consultanță, care să vizeze cel puțin aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea și depunerea angajamentelor și cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerințele de bază și la cerințele specifice ale angajamentelor.

Pachetul 2 – Practici agricole tradiționale (poate fi aplicat doar adițional, în combinație cu Pachetul 1)

- varianta 2.1-lucrări manuale pe pajiști permanente utilizate ca fânețe – 100 euro/ ha/an;
- varianta 2.2-lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști permanente utilizate ca fânețe – 21 euro/ha/an;

Pachetul 3 – Pajiști importante pentru păsări:

- **Subpachetul 3.1 – Crex crex** (areal eligibil din Regiunea Nord-Vest: Maramureș și Sălaj):
 - varianta 3.1.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru Crex crex – 310 euro/ha/an;
 - varianta 3.1.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru Crex crex – 231 euro/ha/an;
- **Subpachetul 3.2 – Lanius minor și Falco vespertinus** (areal din Regiunea Nord-Vest: județele Bihor, Cluj, Satu Mare):
 - varianta 3.2.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru Lanius minor și Falco vespertinus – 159 euro/ha/an;
 - varianta 3.2.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru Lanius minor și Falco vespertinus – 80 euro/ha/an.

Dintre cerințele specifice:

- Lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafața pajiștilor aflate sub angajament, cu excepția celor operate cu forță animală (pentru varianta 3.1.1) sau lucrările se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (pentru varianta 3.1.2)
- sunt interzise acțiunile care să conducă la accelerarea drenajului natural al pajiștilor aflate sub angajament.
- nu vor fi realizate însămânțări de suprafață sau supraînsămânțări (se pot face însămânțări cu specii din flora locală doar în cazurile când unele suprafețe sunt afectate accidental)
- este interzis aratul sau discuitul pajiștilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare

Pachetul 4 – Culturi verzi – 128 euro/ha/an;

- semănarea culturilor verzi trebuie realizată până la 30 septembrie, utilizându-se: mazărea, mazăricea, rapița, muștarul, lupinul, sulfina;
- utilizarea fertilizanților chimici este interzisă, doar fertilizanții organici putând fi utilizați înaintea înființării culturilor verzi
biomasa formată trebuie să fie incorporată în sol cel târziu până la 31 martie,
- este interzis aratul sau discuitul pajiștilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare

Pachetul 5 – Adaptarea la efectele schimbărilor climatice – 125 euro/ha/an;

- pentru fiecare cultură de primăvară (porumb, sorg, floare soarelui, soia) angajată pe suprafața cultivată se vor utiliza concomitent, în proporții egale, cel puțin 2 hibrizi/soiuri cu precocități diferite (timpurii sau semitimpurii și semi-tardivi sau tardivi)

- fermierii care încheie angajamente, vor trebui să asigure rotația culturilor, astfel încât în 2 ani consecutivi să utilizeze minimum 3 culturi diferite din cele 4 eligibile (porumb, sorg, floare soarelui, soia)
- utilizarea metodelor de lucrare minimă a solului (minimum tillage), fiind interzis aratul suprafețelor angajate
- aplicarea gunoiului de grajd sub formă compostată (cantitatea maximă de gunoi de grajd care se aplică pe teren trebuie să fie în acord cu Standardele privind cantitățile maxime de îngrășămintă cu azot care pot fi aplicate pe terenul agricol definite în "Codul de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați")
- este interzis aratul sau discuitul pajiștilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare

Pachetul 6 – Pajiști importante pentru fluturi (Maculinea sp.)

- **varianta 6.1** – lucrări manuale pe pajiști importante pentru fluturi (Maculinea sp.) – 410 euro/ha/an;
- **varianta 6.2** – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru fluturi (Maculinea sp.) – 331 euro/ha/an

Dintre Cerințe specifice:

- utilizarea fertilizanților chimici și a pesticidelor este interzisă
- utilizarea tradițională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maximum 40 kg N s.a./ha (1 UVM/ha)
- sunt interzise acțiunile care să conducă la accelerarea drenajului natural al pajiștilor aflate sub angajament

Pachetul 7 – Terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (Branta ruficollis) – 250 euro/ha/an

Dintre cerințe specifice:

- pe perioada de 5 ani a angajamentelor este obligatorie înființarea în cel puțin 2 ani a culturii de porumb pe timpul verii;
- însămânțarea cerealelor de toamnă (grâu, orz, secară, triticale) sau a rapiței trebuie finalizată înainte de data de 15 octombrie;
- în fiecare an de angajament, după data de 15 septembrie, trebuie înființată o cultură de cereale de toamnă (grâu, orz, secară, triticale) sau de rapiță;
- pesticidele și fitostimulatorii (îngrășămintele) nu pot fi folosite în perioada cuprinsă între însămânțarea culturii de toamnă și 15 martie.

Pachetul 8 – Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon

Beneficiarii acestor plăți sunt fermierii care dețin animale femele de reproducție de rasă pură locală în pericol de abandon din speciile prevăzute în PNDR, înscrise în Registrele genealogice ale raselor – secțiunea principală – condus de asociații acreditate de Agenția Națională pentru Zootehnie – ANZ. Sprijinul acordat în cadrul acestui pachet reprezintă o plată compensatorie pentru pierderile de venit suportate de beneficiari. Prima compensație este plătită anual, ca sumă fixă pe unitate vită mare – UVM (calculat pentru femelele adulte de reproducție de rasă pură), astfel:

- o **Bovine:** Taurine: Sura de stepă; Bubaline: Bivolul românesc – 200 Euro/UVM;
- o **Ovine:** Țigaie – Varietatea ruginie, Rațca (Valahă cu coarne în tirbușon), Karakul de Botoșani, Merinos de Palas, Merinos de Suseni, Merinos Transilvănean, Merinos de Cluj, Țigaie cu cap negru de Teleorman – 87 Euro/UVM;
- o **Caprine:** Albă de Banat, Carpatina – 40 Euro/UVM;
- o **Ecvidee:** Furioso North Star, Huțul, Gidran, Lipițan, Shagya Arabă, Nonius, Semigreul românesc – 200 Euro/UVM
- o **Porcine:** Bazna, Mangalița – 176 Euro/UVM

PNDR 2014 – 2020, Măsura 11 – Agricultură ecologică

Pentru a răspunde nevoilor identificate, sprijinul acordat prin măsura 11 – Agricultură ecologică va avea două direcții: **conversia** la metodele de agricultură ecologică și **menținerea** practicilor de agricultură ecologică.

Prin urmare, sunt propuse a fi implementate **două submăsuri**:

- **Submăsura 11.1** – Sprijin pentru **conversia** la practicile și metodele de agricultură ecologică;
- **Submăsura 11.2** – Sprijin pentru **menținerea** practicilor și metodelor de agricultură ecologică.

Submăsura 11.1 – Sprijin pentru conversia la practicile și metodele de agricultură ecologică

Prin această submăsură se acordă plăți compensatorii cu intensitate de 100% pentru operațiunile realizate de fermieri în vederea conversiei la agricultura ecologică.

Submăsura conține 6 pachete de sprijin:

- Pachetul 1 – Culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreț) aflate în conversia la agricultura ecologică;
- Pachetul 2 – Legume aflate în conversia la agricultura ecologică;
- Pachetul 3 – Livezi aflate în conversia la agricultura ecologică;
- Pachetul 4 – Vii aflate în conversia la agricultura ecologică;
- Pachetul 5 – Plante medicinale și aromatice aflate în conversia la agricultura ecologică;
- Pachetul 6 – Pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică:
 - Subpachetul 6.1 – Lucrări mecanizate pe pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică;
 - Subpachetul 6.2 – Lucrări manuale pe pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică.

Tipul sprijinului. Sprijinul se acordă anual ca sumă fixă, pe unitatea de suprafață (hectar) ca plată compensatorie pentru pierderile de venit și costurile suplimentare suportate de beneficiarii care încheie angajamente voluntare pentru o perioadă de maximum doi ani (pentru culturi anuale) și maximum trei ani (pentru culturi perene).

Beneficiarii acestei măsuri sunt fermierii activi (utilizatori ai terenurilor agricole) înregistrați în sistemul de agricultură ecologică.

Costuri eligibile. Costuri standard, calculate pe baza evaluării costurilor suplimentare și a pierderilor de venit rezultate din aplicarea practicilor specifice agriculturii ecologice, care depășesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerințelor de bază.

Suprafața eligibilă pentru sprijin:

- Terenuri agricole din categoriile de folosință încadrate ca terenuri arabile (Pachetul 1, 2 și 5), vii (Pachetul 3), livezi (Pachetul 4) și pajiști permanente (Pachetul 6);
- Angajamentele în cadrul submăsurii 11.1 se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor;
- În cazul pajiștilor permanente pentru care se încheie angajamente, se asigură pe toată perioada angajamentului o încărcătură minimă de animale de 0,3 UVM/ ha.

Beneficiarul:

- Se încadrează în categoria fermierilor activi în înțelesul articolului 9 din R (UE) nr. 1307/2013;
- Este utilizatorul unei suprafețe agricole localizate pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare și Control (IACS);
- Deține o suprafață minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha (0,1 ha pentru vii și livezi, arbuști fructiferi, hamei, pepiniere pomicole și viticole);

- Este înregistrat în fiecare an pentru care solicită sprijin, conform prevederilor legale, ca operator în agricultura ecologică;
- Încheie pe toată durata angajamentului un contract cu un organism de inspecție și certificare independent, acreditat conform prevederilor legislației naționale;
- Se angajează să țină o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea angajamentelor (de bază la nivelul întregii ferme și superioare la nivelul suprafețelor aflate sub angajament).

Alte cerințe / cerințe specifice ale angajamentelor:

- Beneficiarii submăsurii trebuie să respecte practicile specifice agriculturii ecologice pe suprafețele agricole care fac obiectul angajamentului, pe toată perioada de desfășurare a acestuia;
- Beneficiarii submăsurii trebuie să mențină certificarea suprafețelor care au făcut obiectul angajamentului pentru conversia la metodele de agricultură ecologică pentru o perioadă de cel puțin cinci ani de la momentul semnării angajamentului respectiv;
- Beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea angajamentelor;
- În cazul aplicării subpachetului 6.2 (lucrări manuale pe pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică), lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafața pajiștilor aflate sub angajament, cu excepția celor operate cu forță animală;
- În cazul aplicării variantei 6.2 (lucrări manuale pe pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică) este interzisă supraînsămânțarea.

Beneficiarii măsurii vor trebui să facă dovada deținerii competențelor necesare implementării angajamentelor, sau se angajează să obțină cunoștințele și informațiile necesare, sau să asigure expertiza necesară în domeniul implementării angajamentelor de agricultură ecologică prin servicii de consiliere sau consultantă, care să vizeze aspectele legate de identificarea parcelelor agricole, completarea și depunerea angajamentelor și cererilor de plată, măsurile de management aplicabile la nivelul fermei necesare pentru conformarea la cerințele de bază și la cerințele specifice ale angajamentelor.

În cazul nerespectării cerințelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancțiuni aplicabil Măsurii 11 până la excluderea de la plată.

În conformitate cu art. 49 (2) din R (C E) nr. 1305/ 2013, în cadrul acestei submăsuri nu se stabilesc criterii de selecție.

Nivelul sprijinului. Fiind vorba de o plată compensatorie, sprijinul acordat în cadrul acestei submăsuri are o intensitate de 100%. Plățile compensatorii sunt calculate sub formă de costuri standard pentru fiecare dintre cele șase pachete propuse. Acestea corespund unei compensări de 100% din pierderea de venituri și costuri suplimentare, pentru majoritatea culturilor.

Având în vedere limitele prevăzute în Anexa II a R (U E) nr. 1305/2013, două dintre plăți acoperă doar o parte din pierderea de venituri și costuri suplimentare, și anume:

- în cazul plății compensatorii pentru conversia la agricultura ecologică pentru **legume procentul este de 83%;**
- plata compensatorie pentru conversie în cazul **plantelor aromatice acoperă 79% din pierderile de venituri calculate și costuri suplimentare.**

Plățile compensatorii în cadrul pachetelor submăsurii 11.1 acordate pentru perioada de conversie sunt:

- Pachetul 1 – Culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreț) aflate în conversia la agricultura ecologică – 293 euro/ha/an;
- Pachetul 2 – Legume aflate în conversia la agricultura ecologică – 500 euro/ha/an;
- Pachetul 3 – Livezi aflate în conversia la agricultura ecologică – 620 euro/ha/an;
- Pachetul 4 – Vii aflate în conversia la agricultura ecologică – 530 euro/ha/an;

- Pachetul 5 – Plante medicinale și aromatice aflate în conversia la agricultura ecologică – 365 euro/ha/an;
- Pachetul 6 – Pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică:
 - Subpachetul 6.1 – Lucrări mecanizate pe pajiști permanente aflate în conversia la agricultură ecologică – 124 euro/ha/an;
 - Subpachetul 6.2 – Lucrări manuale pe pajiști permanente aflate în conversia la agricultură ecologică – 266 euro/ha/an.

La nivel de pachet se va aplica degresivitatea sprijinului financiar. În cazul fermelor cu suprafețe agricole mai mari de 50, 100 și 300 de ha, valoarea plății scade pentru acele suprafețe agricole care depășesc valorile stabilite ca prag:

- 1 – 50 de ha – 100% din prima acordată pe hectar;
- 50,01 – 100 de ha – 75% din prima acordată pe hectar;
- 100,01 – 300 de ha – 50% din prima acordată pe hectar;
- peste 300 de ha – 35 % din prima acordată pe hectar.

Degresivitatea nu se aplică în cazul cooperativelor agricole constituite în baza prevederilor Legii nr. 566/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Plățile pentru agricultură ecologică se pot cumula cu celelalte tipuri de plăți acordate pe suprafață: plăți directe, plăți acordate pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice.

Pachetul 1 al submăsurii se poate combina cu pachetele 4 și 5 ale submăsurii 10.1 de Agro-mediu și climă. Pachetul 2 al submăsurii se poate combina numai cu pachetul 4 al submăsurii 10.1 de Agro-mediu și climă. Subpachetele 6.1. și 6.2. nu se combină cu niciun pachet al submăsurii 10.1 de Agro-mediu și climă pe aceeași suprafață.

Pe perioada angajamentelor este permisă pe aceeași parcelă de teren rotația culturilor de la un an la altul între pachetele 1, 2 și 5.

Submăsura 11.2 – Sprijin pentru menținerea practicilor și metodelor de agricultură ecologică

Prin această submăsură se acordă plăți compensatorii cu intensitate de 100% pentru operațiunile realizate în vederea menținerii practicilor de agricultură ecologică.

Submăsura conține **șase pachete de sprijin:**

- Pachetul 1 – Culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreț) certificate la agricultura ecologică;
- Pachetul 2 – Legume certificate la agricultura ecologică;
- Pachetul 3 – Livezi certificate la agricultura ecologică;
- Pachetul 4 – Vii certificate la agricultura ecologică;
- Pachetul 5 – Plante medicinale și aromatice certificate la agricultura ecologică;
- Pachetul 6 – Pajiști permanente certificate la agricultura ecologică:
 - Subpachetul 6.1 – Lucrări mecanizate pe pajiști permanente certificate la agricultura ecologică;
 - Subpachetul 6.2 – Lucrări manuale pe pajiști permanente certificate la agricultura ecologică.

Tipul sprijinului. Sprijinul se acordă anual ca sumă fixă, pe unitatea de suprafață (hectar) și reprezintă o plată compensatorie pentru pierderile de venit și costurile suplimentare suportate de beneficiarii care încheie angajamente voluntare pe o perioadă de cinci ani.

Beneficiari sunt fermierii activi (utilizatori ai terenurilor agricole) înregistrați în sistemul de agricultură ecologică.

Costurile eligibile și condițiile de eligibilitate. Sunt identice cu cele de la submăsura 11.1.

Nivelul sprijinului. Plățile compensatorii sunt calculate sub formă de costuri standard pentru fiecare din cele șase pachete propuse. Acestea corespund unei compensări de 100% din pierderea de venituri și costuri suplimentare, pentru majoritatea culturilor.

Datorită limitelor prevăzute în Anexa II a R (U E) nr. 1305/2013, una dintre plăți acoperă doar o parte din pierderea de venituri, respectiv plata compensatorie pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică pentru legume, procentul fiind de 89% din pierderile de venituri calculate și costuri suplimentare.

Plățile compensatorii sunt calculate sub formă de costuri standard pe hectar din suprafața agricolă pentru fiecare din cele șase pachete propuse:

- Pachetul 1 – Culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreț) certificate la agricultura ecologică – 218 euro/ha/an;
- Pachetul 2 – Legume certificate la agricultura ecologică – 431 euro/ ha/an;
- Pachetul 3 – Livezi certificate la agricultura ecologică – 442 euro/ ha/an;
- Pachetul 4 – Vii certificate la agricultura ecologică – 479 euro/ha/ an;
- Pachetul 5 – Plante medicinale și aromatice certificate la agricultura ecologică – 350 euro/ha/an;
- Pachetul 6 – Paji ști permanente certificate la agricultura ecologică:
 - Subpachetul 6.1 – Lucrări mecanizate pe pajiști permanente certificate la agricultura ecologică – 111 euro/ha/an;
 - Subpachetul 6.2 – Lucrări manuale pe pajiști permanente certificate la agricultura ecologică – 253 euro/ha/an

La nivel de pachet se va aplica degresivitatea sprijinului financiar. În cazul fermelor cu suprafețe agricole mai mari de 50, 100 și 300 de ha, valoarea plății scade pentru acele suprafețe agricole care depășesc valorile stabilite ca prag:

- 1 – 50 de ha – 100% din prima acordată pe hectar;
- 50,01 – 100 de ha – 75% din prima acordată pe hectar;
- 100,01 – 300 de ha – 50% din prima acordată pe hectar;
- peste 300 de ha – 35 % din prima acordată pe hectar.

Degresivitatea nu se aplică în cazul cooperativelor agricole constituite în baza prevederilor Legii nr. 566/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Plățile acordate în cadrul art. 29 se pot cumula cu celelalte tipuri de plăți acordate pe suprafață: plăți directe, plăți acordate în baza art. 31 – „ Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice”. Pachetul 1 al submăsurii se poate combina cu pachetele 4 și 5 ale submăsurii 10.1 de Agro-mediu și climă. Pachetul 2 al submăsurii se poate combina numai cu pachetul 4 al submăsurii 10.1 de Agro-mediu și climă. Subpachetele 6.1. și 6.2. nu se combină cu niciun pachet al submăsurii 10.1 de Agro-mediu și climă pe aceeași suprafață. Pe perioada angajamentelor este permisă pe aceeași parcelă de teren rotația culturilor de la un an la altul între pachetele 1, 2 și 5.

Sprijinul acordat prin *măsura 11 Agricultură ecologică* va contribui la îmbunătățirea calității apei, prin evitarea utilizării pesticidelor și gestionarea strictă a gunoierului de grajd, practicarea agriculturii ecologice conducând la scăderea poluării resurselor de apă (cursurilor și corpurilor de apă de suprafață dar și a apelor subterane), va contribui și la conservarea biodiversității față de agricultura convențională. Principalele avantaje ale agriculturii ecologice din punct de vedere al biodiversității sunt conferite de neutilizarea îngrășămintelor chimice, a erbicidelor și pesticidelor produse sintetic, densitățile scăzute ale efectivelor de animale, utilizarea metodelor de control biologic al dăunătorilor (de exemplu, întreținerea gardurilor vii, a zonelor marginale ale terenurilor agricole și alte zone necultivate), menținerea activității biologice mai intense a solului mai aproape de regimul natural, utilizarea culturilor mixte și utilizarea mixtă a terenurilor.

Prin Măsura 11, agricultura ecologică va contribui la conservarea fertilității solului mai bine decât agricultura convențională datorită unor niveluri mai înalte de conținut de materie organică a solului, activitate biologică mai înaltă și un potențial mai mare de control al eroziunii. De asemenea, nu există poluare a solului cu pesticide sintetice în agricultura ecologică. O mai bună structură a solului este întreținută prin aplicarea practicilor specifice agriculturii ecologice, conducând implicit la creșterea capacității de a face față problemelor legate de apă care decurg din schimbările climatice, riscul de inundații și efecte ale secetei dar și la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră - din puținele evaluări referitoare la gazele cu efect de seră și ciclurile acestora în atmosferă, care au fost făcute cu privire la agricultura ecologică, studiile comparative au demonstrat reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră raportat la tona de produse alimentare în cazul agriculturii ecologice față de agricultura convențională.

În plus, față de contribuția directă la obiectivele de mediu și schimbări climatice a practicilor agricole definite în regulamentele europene privind producția ecologică, practicile specifice agriculturii ecologice vizează, de asemenea, mai multe acțiuni suplimentare ce pot spori eforturile de atenuare a schimbărilor climatice, cum ar fi reciclarea „in situ” a gunoierului de grajd și compostarea resturilor vegetale, menținerea și creșterea fertilității solurilor prin culturi intercalate, etc. Agricultura ecologică este în general benefică pentru adaptarea la schimbările climatice prin adoptarea unor soluții tradiționale verificate istoric la nivel local, care compensează pe termen mediu și lung dezavantajul unui randament mai redus față de agricultura convențională. De asemenea, sunt încurajate practicile agricole care favorizează diversificarea culturilor și a elementelor tehnologice (în funcție de sezon și spațiu), adaptarea la condițiile locale (prin rase și soiuri locale, tehnici locale de îmbunătățire a cantității și calității materiei organice din sol), integrarea elementelor de peisaj ca măsură mixtă estetică și de protecție a mediului.

PNDR 2014 – 2020, Măsura 13 – Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice

În cadrul Măsurii 13, sprijinul se acordă pentru trei submăsuri:

Submăsura 13.1 – Plăți compensatorii în zona montană

Se adresează fermierilor care utilizează terenuri agricole situate în UAT-uri eligibile, situate la altitudini medii mai mari sau egale cu 600 m sau la altitudini medii între 400-600 m și care au o pantă medie egală sau mai mare de 15%.

Cuantumul plății compensatorii este de 86 euro/ha/an și este accesată prin depunerea cererii unice de plată pe suprafață la APIA, în termenul stabilit.

Submăsura 13.2 – Plăți compensatorii pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative

Suprafața minimă a fermei este de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha (în cazurile prevăzute de condițiile specifice SAPS, în cazul anumitor tipuri de culturi, suprafața minimă a parcelei trebuie să fie de cel puțin 0,1 ha).

Prima compensatorie este de 54 euro/ha/an, plătită anual, ca sumă fixă, și reprezintă o compensație pentru pierderile de venit și costurile suplimentare suportate de fermierii care încheie angajamente voluntare anuale pentru continuarea activităților agricole în zonele eligibile.

Submăsura 13.3 – Plăți compensatorii pentru zone care se confruntă cu constrângeri specifice

Se adresează doar terenurilor agricole situate în unitățile administrativ-teritoriale care se suprapun total sau parțial cu Rezervația Biosferei Delta Dunării iar nivelul plății compensatorii este de 70 euro/ha/an.

Alte măsuri din programul PNDR 2014-2020 care susțin indirect sectorul ecologic

Valoarea totală nerambursabilă a tuturor cererilor de finanțare depuse în anul 2016 depășește 1,6 miliarde de euro la finalul anului 2015. Alocarea bugetară stabilită pentru anul 2016 este 1,36 miliarde de euro. Astfel, gradul de acoperire a alocării este în acest moment de 118%, ceea ce denotă un interes crescut din partea solicitanților de finanțare. Iar valoarea fondurilor solicitate va crește până la finalul acestui an, având în vedere că până la data de 30 decembrie 2016 se mai pot depune la AFIR cereri de finanțare, pe unele dintre submăsuri. Valoarea sprijinului acordat este în funcție de submăsura accesată. Astfel, poate fi de 15.000 euro, la submăsura 6.3 care vizează dezvoltarea fermelor mici și poate ajunge până la 2.500.000 euro, pentru procesarea produselor agricole. De la deschiderea PNDR 2020, anul trecut, și până în prezent AFIR a primit peste 20.700 de cereri de finanțare, în valoare de 3,16 miliarde de euro.

Cele mai multe cereri de finanțare au fost depuse pentru **submăsura 6.1 – Instalarea tinerilor fermieri**. AFIR a primit peste 4.500 de solicitări de finanțare din partea tinerilor fermieri, în valoare totală nerambursabilă de aproximativ 187 milioane de euro. O altă submăsură pentru care s-au depus multe proiecte de investiții, respectiv 3.122 proiecte, este **sM 6.3 – Dezvoltarea fermelor mici**. Valoarea totală nerambursabilă a cererilor de finanțare depuse este de peste 46 milioane de euro. De asemenea, sectorul investițiilor non-agricole a fost preferat de către solicitanții de finanțări prin PNDR 2020. Astfel, prin **sM 6.2 – Sprijin pentru înființarea de activități neagricole**, AFIR a primit 2.345 de cereri de finanțare în valoare totală nerambursabilă de aproximativ 143 milioane de euro.

Solicitățile mari s-au îndreptat către submăsuri care oferă sprijin financiar forfetar pentru că sunt mult mai ușor de accesat, dar nu trebuie să trecem cu vederea și interesul major pentru finanțările exploatațiilor agricole – **sM 4.1 – Investiții în exploatațiile agricole**, pentru care au fost depuse aproape 715 proiecte cu valoarea de 305 milioane de euro sau cele pentru infrastructură, unde valoarea proiectelor depășește 486 de milioane de euro”,

În sesiunea din 2016 au fost eliminate o serie de restricții legislative privind numărul de proiecte depuse. Totodată, nu mai sunt excluși de la finanțare o serie de potențiali beneficiari, cum ar fi beneficiarii cu contracte reziliate și beneficiarii aflați în litigiu cu AFIR. Pot depune cereri de finanțare chiar și solicitanții cu debite față de AFIR, în cazul în care achită debitele, dobânzile și majorările de întârziere până la data semnării Contractului de Finanțare. De asemenea, AFIR a redus numărul documentelor solicitate (avize, adeverințe, certificate) la depunerea Cererii de Finanțare. Această măsură de simplificare a fost posibilă prin semnarea mai multor protocoale de colaborare cu alte instituții ale statului, astfel încât AFIR verifică o serie de informații direct la instituțiile partenere. Astfel, solicitanții nu mai trebuie să prezinte certificatul constatator emis de Oficiul Registrului Comerțului (ONRC) pentru că informațiile sunt verificate direct de către experții AFIR în baza de date a ONRC.

AFIR procedează în mod similar și cu alte instituții cum sunt: Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA), Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA). Cele mai importante modificări majorarea plafonului maxim de depunere a proiectelor de la 120% la 200% din valoarea alocării bugetare pentru sesiunea anuală, suspendarea plafonului maxim de depunere a proiectelor în primele 5 zile calendaristice din fiecare etapă de depunere, în limita fondurilor disponibile și publicarea versiunii finale a Ghidul Solicitantului, inclusiv anexele aferente și fișele specifice de evaluare pe site-ul AFIR (www.afir.info) cu cel puțin 7 zile calendaristice înainte de lansarea sesiunii de depunere a proiectelor. Ca o concluzie, se observă că rezultatele acestor măsuri de simplificare se văd deja. Există proiecte care se finalizează într-un timp mult mai scurt față de modul în care se derulau în programul trecut.

Din monitorizarea la nivel național a proiectelor finanțate prin PNDR, județele în care s-au depus cele mai multe proiecte sunt Dâmbovița (964 proiecte), **Bihor (908)**, Dolj (831). Fondurile se acordă conform unor reguli stabilite în conformitate cu legislația europeană și națională în vigoare. După ce proiectul a fost declarat eligibil, AFIR încheie un contract de finanțare cu beneficiarul proiectului. Dacă pe parcursul implementării proiectului se constată nereguli în urma controalelor realizate de către agenție și termenii din contractul de finanțare au fost încălcați, se constată neregulile, se constituie debit și se demarează recuperarea de la beneficiar a fondurilor acordate necuvenit. Cele mai frecvente nereguli sau chiar fraude sunt legate de derularea achizițiilor. În acest scop s-au întreprins mai multe măsuri de a corecta și de a sprijini beneficiarii pentru a se evita orice situație neplăcută, ca de exemplu

crearea de condiții artificiale pentru a accesa sau a obține o finanțare nerambursabilă mai mare, dar și schimbarea destinației investiției.

POPAM 2014-2020

Direcția Generală pentru Pescuit din cadrul MADR a fost desemnată ca autoritate de management pentru Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime⁶ (POPAM) 2014-2020 prin Hotărârea Guvernului nr. 1185/2014.

Cadrul strategic reglementat la nivel comunitar pentru perioada 2014-2020 este Regulamentul comun (UE) Nr. 1303/2013 și Regulamentul (UE) Nr. 508/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 privind Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime.

Strategia Programului Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM) 2014-2020 își propune în principal creșterea producției în acvacultură și procesare. De asemenea, își propune creșterea profitabilității operatorilor, conservarea biodiversității și protecția mediului, menținerea și crearea de locuri de muncă, în special în zonele pescărești.

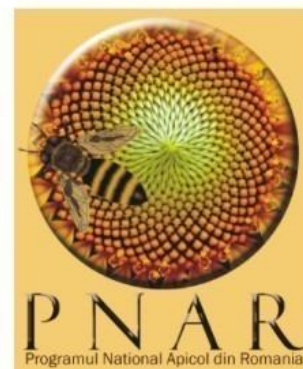
În POPAM 2014-2020 au fost selectate 28 de măsuri din cadrul Priorităților Uniunii Europene, cu o alocare totală de 168,4 milioane de euro.

Măsurile sunt grupate în cadrul celor șase priorități ale Comisiei Europene:

1. Promovarea pescuitului sustenabil din punct de vedere al mediului, eficient din punct de vedere al utilizării resurselor, inovator, competitiv și bazat pe cunoaștere (9 măsuri)
2. Stimularea acvaculturii sustenabile din punct de vedere al mediului, eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazată pe cunoaștere (10 măsuri)
 - II.9. Conversia la sistemele de management de mediu și audit și la acvacultura ecologică (buget alocat de 2,2 mil euro) – încă nu s-au contractat proiecte pe aceasta măsură
3. Stimularea punerii în aplicare a PCP (3 măsuri)
4. Creșterea ocupării forței de muncă și a coeziunii teritoriale (3 măsuri)
5. Stimularea comercializării și a prelucrării (4 măsuri)
6. Stimularea implementării politicii maritime integrate (1 măsură)

Programul Național Apicol din România (PNAR) pentru perioada 2017-2019⁷

Program Național Apicol prezintă condițiile de acordare a ajutoarelor comunitare pentru domeniul apicol precum și modalitățile de plată și de control a acțiunilor prezentate în acest scop. Este al patrulea program național multianual apicol, începând din anul 2008.

Baza de reglementare:

- Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72,

⁶ <http://www.ampeste.ro/popam-2014-2020/programul-operational-pentru-pescuit-si-afaceri-maritime-2014-2020.html>

⁷ <http://www.madr.ro/programul-national-apicol.html>

(CEE) nr. 234/79 (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial cu numărul 347L din data de 20 decembrie 2013;

- Regulamentul CE nr. 1366/2015 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește ajutoarele din sectorul apicol, publicat în Jurnalul Oficial cu numărul 211L din data de 8 august 2015;

- Regulamentul CE nr. 1368/2015 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește ajutoarele din sectorul apicol, publicat în Jurnalul Oficial cu numărul 211L din data de 8 august 2015.

Prin Programul Național Apicol pentru perioada 2014 – 2016 sprijinul financiar alocat a fost de 20.045.340 Euro.

Măsurile prevăzute în Programul Național Apicol pentru perioada 2014-2016 au dat posibilitatea apicultorilor de a achiziționa medicamente pentru tratarea varoozei autorizate de Institutul pentru Controlul Produselor Biologice și Medicamentelor de Uz Veterinar, material biologic, stupi în vederea înlocuirii celor deteriorați în activitatea de stupărit pastoral, precum și decontarea analizelor fizico-chimice efectuate pentru determinarea calității mierii.

Un pachet de cinci Acțiuni au fost cuprinse în Program, dintre care cele care vizează și apicultură ecologică au fost detaliate la nivel de condiții de eligibilitate suplimentare de îndeplinit:

A. Asistență tehnică pentru apicultori și organizațiile de apicultori;

B. Combaterea agresorilor și a bolilor specifice stupilor, în special a varoozei; Achiziționarea de medicamente pentru tratarea varoozei și nosemozei, atât pentru apicultura convențională, cât și pentru apicultura ecologică:

Printre condiții de eligibilitate:

- familiile de albine să fie înregistrate la direcția pentru agricultură județeană privind producția ecologică, în cazul apiculturii ecologice
- medicamentele folosite în apicultura ecologică trebuie să respecte prevederile Regulamentului (CE) nr. 889/2008 al Comisiei din 5 septembrie 2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice în ceea ce privește producția ecologică, etichetarea și controlul;

C. Raționalizarea transumanței/ stupăritului pastoral;

C.1. Achiziționarea de stupi/cutii în vederea înlocuirii stupilor uzați în urma deplasării în pastoral

C.2. Achiziționarea de accesorii apicole:

Printre condițiile de eligibilitate, familiile de albine trebuie să fie înregistrate la direcția pentru agricultură județeană privind producția ecologică, în cazul apiculturii ecologice

D. Măsuri de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole cu scopul de a-i ajuta pe apicultori să își comercializeze și să își valorifice produsele;

E. Măsuri de asistență pentru repopularea șeptelului apicol din Uniune; Achiziționarea de mătci (regine) și/sau familii de albine pentru apicultura convențională sau ecologică

Printre condiții de eligibilitate, se regăsesc:

- familiile de albine să fie înregistrate la direcția pentru agricultură județeană privind producția ecologică, în cazul apiculturii ecologice
- în cazul apiculturii ecologice achiziționarea mătcilor (reginelor) și/familiilor de albine să se facă începând din data de 1 martie al fiecărui an din stupine înregistrate la direcția pentru agricultură județeană privind producția ecologică și este condiționată de achiziția medicamentelor certificate pentru apicultura ecologică de către un organism de certificare și inspecție în agricultura ecologică, acreditat în România;

Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură monitorizează controalele efectuate pe baza Rapoartelor de control.

PNDR 2007-2013

Măsurile directe de susținere a agriculturii ecologice

➤ Măsura 214 – Plăți de agromediu

○ Pachetul 5 - terenuri agricole certificate în agricultura ecologică

În PNDR 2007-2013, România a implementat, începând cu anul 2010, o schemă specifică de agricultură ecologică ca sub-activitate a Axei 2, Măsura 214 – Plăți de agromediu, pentru a acoperi inclusiv costurile suplimentare și pierderile de venit din realizarea practicilor de agricultură ecologică. Implementarea acestei măsuri a continuat până în anul 2015 inclusiv.

Obiectivul acestei măsuri a fost de a contribui la dezvoltarea durabilă a spațiului rural prin încurajarea utilizatorilor de terenuri să introducă sau să continue metodele de producție agricolă compatibile cu protecția și îmbunătățirea mediului inclusiv a biodiversității, apei, solului și a peisajului rural.

Plățile de agro-mediu au fost acordate fermierilor care și-au asumat, în mod voluntar, angajamente de agro-mediu pentru o perioadă de 5 ani începând cu data semnării angajamentului.

Pachetul 5 aferent Măsurii 214 vizează terenurile agricole certificate în agricultura ecologică și privește menținerea metodelor de agricultură ecologică și plățile aferente în euro pe ha și conținea 5 variante: Culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreț), Legume (inclusiv ciuperci și cartofi), Livezi, Vii, Plante medicinale și aromatice.

Valoarea sprijinului s-a oferit sub forma unor plăți anuale fixe pe hectar de teren agricol utilizat și situat în cadrul zonelor desemnate ca eligibile în cadrul măsurii. Suprafața totală care a beneficiat de sprijin pe Pachetul 5 aferent agriculturii ecologice este de 85.212 ha.

Beneficiarii plăților de agro-mediu puteau fi persoanele fizice sau juridice care utilizează terenul agricol pentru care solicită plata, în calitate de proprietari, arendași, concesionari, asociați administratori în cadrul asociațiilor în participațiune, locatari și respectă Bunele Condiții Agricole și de Mediu, pe întreaga suprafață agricolă pe care o administrează. Solicitarea pentru plată s-a realizat prin aplicarea unei bife la rubrica „Plăți de agro-mediu” de pe cererea unică de plată pe suprafață. În plus, fermierul a trebuit să semneze angajamentul(ele) aferente pachetului(lor) pentru care aplică.

Plățile compensatorii erau următoarele:

- 162 euro/ha pentru culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv culturile furajere)
- 335 euro/ha pentru legume (inclusiv Agricultură ecologică: certificarea terenurilor și plățile compensatorii 85 euro/ha ciuperci și cartofi)
- 270 euro/ha pentru plante medicinale și aromatice
- 393 euro/ha pentru plante perene (livezi și vii).

Plata compensatorie pentru agricultura ecologică este de 100%, ca în majoritatea celorlalte state membre ale UE. Sprijinul pentru ferme în conversie la metodele de agricultură ecologică a fost acordat pentru îmbunătățirea calității produselor agricole, conform Art.68 din Regulamentul Consiliului (CE) 73/2009 (UE e).

În comparație, nivelul plăților compensatorii incluse în PNDR 2014-2020 sunt mai mari.

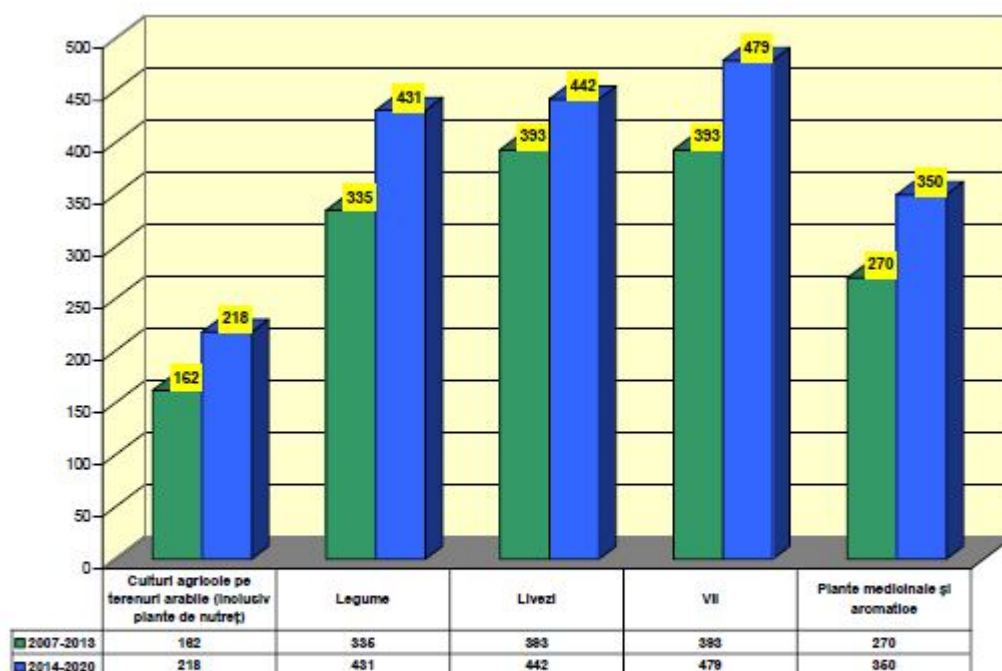

Figura 1.2 Plăți compensatorii pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică 2007-2013 vs. 2014-2020 (euro/ha)

Alte măsuri din programul PNDR 2007-2013 care au susținut indirect sectorul ecologic, inclusiv pe perioada 2014 și 2015

Axa 1: Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier

➤ **Măsura 111 „Formare profesională (training), informare și difuzare de cunoștințe”**

Obiectivul general al măsurii este reprezentat de îmbunătățirea competitivității sectoarelor agricol, silvic și alimentar, utilizarea durabilă a terenurilor agricole și protecția mediului, prin acțiuni de formare, informare și difuzare de cunoștințe inovative adresate persoanelor adulte care activează în sectoarele menționate.

Prin aceasta măsură fermierii beneficiază de servicii de formare profesională, respectiv tinerii fermieri care primesc sprijin prin măsura 112 și fermierii care dețin ferme de semi-subsistență și care primesc sprijin prin măsura 141. Scopul este de a dobândi informații și cunoștințe specifice pentru a putea consolida și dezvolta exploatarea agricolă, în domenii precum: Managementul fermei, Agricultură ecologică, Contabilitatea fermei, Diversificarea activităților în cadrul fermei, Standarde UE (mediu, sănătate, bunăstarea animalelor, igienă și eco-condiționalitate), Protecția mediului.

➤ **Măsura 112 „Instalarea tinerilor fermieri”**

Obiectivele generale ale acestei măsuri vizează îmbunătățirea și creșterea competitivității sectorului agricol prin promovarea instalării tinerilor fermieri și sprijinirea procesului de modernizare și conformitate cu cerințele pentru protecția mediului, igiena și bunăstarea animalelor, siguranța la locul de muncă, precum și îmbunătățirea managementului exploataților agricole prin reînnoirea generației șefilor acestora, fără creșterea populației active ocupate în agricultură. Sprijinul acordat în cadrul măsurii, are ca scop îmbunătățirea managementului exploatației agricole, îmbunătățirea

performanțelor generale ale exploatației agricole, adaptarea producției la cerințele pieței, respectarea normelor comunitare, în special, cerințele de eco-condiționalitate, de protecție a muncii, protecția mediului și sanitar-veterinar.

Din distribuția proiectelor pe tipuri de ramuri agricole, cele mai multe vizează activități mixte (culturi și animale), culturi de câmp și horticultură, urmate de culturi permanente, lapte și produse lactate și sectorul vitivinicol. Proiectele care vizează strict creșterea animalelor sunt mai puține.

➤ **Măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”**

Obiectivul general al acestei măsuri vizează creșterea competitivității sectorului agricol printr-o utilizare mai bună a resurselor umane și a factorilor de producție. În cadrul acestei măsuri vor fi sprijinite investițiile orientate spre dotarea cu utilaje și echipamente performante în raport cu structura agricolă actuală, precum și investițiile privind adaptarea construcțiilor agricole pentru respectarea standardelor comunitare și creșterea competitivității exploatațiilor agricole.

Mai mult de jumătate din proiectele depuse pe această măsură în perioada 2014-2016 se adresează investițiilor pe tipul ramurii agricole „Culturi de câmp”, vizând cu preponderență achiziția de utilaje și echipamente.

Deși agricultura ecologică reprezintă o piață internă relativ tânără și prezintă un grad de risc mai ridicat pentru fermierii ce aleg să utilizeze metodele ecologice de producție, un sfert din numărul fermierilor care au aplicat pe această măsură s-au orientat către acest tip de producție, restul optând pentru tipul de producție convențională.

Aproape două treimi dintre beneficiari sunt persoane juridice și o treime persoane fizice (în această categorie sunt incluse persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și familiale, structurile fără personalitate juridică).

Suplimentar, s-a înregistrat ajutorul beneficiarilor prin accesul la Schema de garantare, nivelul garanțiilor acordate înregistrând creșteri semnificative de la un an la altul, astfel că numărul proiectelor susținute prin intermediul schemelor de garantare a crescut.

➤ **Măsura 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”**

Obiectivul general al acestei măsuri vizează creșterea competitivității întreprinderilor de procesare agro-alimentare și forestiere prin îmbunătățirea performanței generale a întreprinderilor din sectorul de procesare și marketing a produselor agricole și forestiere printr-o mai bună utilizare a resurselor umane și a altor factori de producție.

Sprijinul pe această măsură se acordă pentru investiții orientate spre introducerea și dezvoltarea de tehnologii și procedee pentru obținerea de noi produse agricole și forestiere competitive, adaptarea întreprinderilor la noile standarde comunitare atât în etapa de procesare cât și în cea de distribuție a produselor obținute, îmbunătățirea veniturilor întreprinderilor sprijinite prin creșterea valorii adăugate a produselor agricole, creșterea valorii adăugate a produselor forestiere precum și a eficienței economice a activității micro-întreprinderilor, prin dezvoltarea și modernizarea echipamentelor, proceselor și tehnologiilor de prelucrare.

Proiectele cele mai frecvente au vizat „cereale” și „lapte și produse lactate, carne, produse din carne și ouă”.

Adițional, din cele 3 scheme de ajutor de stat aplicate în anul 2014, una face referire la produse agricole, astfel: schema de ajutor de stat – XS 13/2008 pentru stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în Anexa I la Tratatul CE precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor. Proiectele cele mai frecvente depuse pe această schema au vizat „fabricarea pâinii și produselor de panificație”.

Suplimentar, s-a înregistrat ajutorul beneficiarilor prin accesul la Schema de garantare, nivelul garanțiilor acordate înregistrând creșteri semnificative de la un an la altul, astfel că numărul proiectelor susținute prin intermediul schemelor de garantare a crescut. Cu toate acestea, circa 80% dintre beneficiarii măsurii 123 au accesat un credit pentru asigurarea co-finanțării.

➤ **Măsura 141 “Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistență”**

Obiectivul general al măsurii 141 vizează creșterea competitivității exploatațiilor agricole în curs de restructurare pentru facilitarea rezolvării problemelor legate de tranziție, având în vedere faptul că sectorul agricol și economia rurală sunt expuse presiunii concurențiale a pieței unice.

Sprijinul acordat prin această măsură are scopul de a asigura veniturile necesare în perioada de restructurare și transformarea fermelor de semi-subzistență în exploatații orientate către piață, prin utilizarea durabilă a factorilor de producție, îmbunătățirea managementului prin diversificarea producției agricole, precum și introducerea de tehnologii performante adaptate condițiilor locale. Ca urmare, implementarea măsurii conduce la creșterea veniturilor acestor ferme concomitent cu scăderea costurilor de producție.

Ordinul de mărime al proiectelor depuse pe aceasta măsură este impresionant. Spre exemplu, până la sfârșitul anului 2014, s-au desfășurat 5 sesiuni de depunere a proiectelor pe parcursul cărora au fost depuse 88.846 proiecte cu o valoare publică de 666.345,00 mii Euro. Din cele 88.846 proiecte depuse, au fost selectate 63.544 proiecte. Numărul de 58.187 proiecte care au fost contractate cu o valoare publică de 388.210,23 mii Euro reprezintă 91,57% din targetul PNDR. Cele mai multe proiecte au fost contractate în Regiunea Nord-Vest.

În funcție de dimensiunea fizică a exploatației, împărțirea proiectelor aprobate pe categorii este următoarea: 74,29% exploatații cu dimensiunea de sub 5 ha, 18,55% categoria între 5 și 10 ha și 7,16% categoria peste 10 ha.

Pentru diversificarea producției au fost introduse, în cadrul exploatațiilor, noi soiuri de fructe/ pomi fructiferi mai productivi/calitativi, cereale, rase de animale, flori și plante ornamentale. Polenul, propolisul, apilarnilul, laptisorul de matcă, mierea de o calitate superioară și sortimente diferite, au reprezentat principalele produse apicole noi introduse în exploatații de către beneficiari. Achiziția de utilaje agricole, îmbunătățirea calității furajelor, trecerea la un sistem de cultură al legumelor în sere și solarii au reprezentat principalele noi tehnici introduse în cadrul exploatațiilor sprijinite în vederea creșterii competitivității.

➤ **Măsura 142 „Înființarea grupurilor de producători”**

Obiectivul general al măsurii 142 vizează creșterea competitivității sectoarelor primare agricol și silvic, prin dezvoltarea echilibrată a relațiilor dintre producători și sectoarele de procesare și comercializare, precum și adaptarea producției din punct de vedere calitativ și cantitativ la cerințele consumatorilor.

Domeniul de acțiune al măsurii îl constituie încurajarea înființării și funcționării administrative a grupurilor de producători, recunoscute în conformitate cu prevederile legislației naționale în vigoare, ceea ce va conduce la:

- adaptarea producției la cerințele și exigențele pieței;
- asigurarea comercializării în comun a produselor, inclusiv pregătirea pentru vânzare, centralizarea vânzărilor și distribuția produselor cu ridicata;
- creșterea valorii adăugate a producției obținute în comun și o mai bună gestionare economică a resurselor și a rezultatelor obținute;
- stabilirea unor reguli comune în ceea ce privește informațiile asupra producției, în special cu privire la cantitate, calitate și tipul ofertei, acordându-se o atenție deosebită produselor obținute în cantități corespunzătoare pentru industria prelucrătoare și pentru rețeaua de comercializare.

Până în anul 2014 inclusiv, rata scăzută de accesare a acestei măsuri a fost cauzată de lipsa de interes motivată de reticența fermierilor pentru formele de asociere și de lipsa unor competențe de business. O cauză care a determinat un interes scăzut din partea potențialilor beneficiari a fost lipsa unei faze inițiale de consiliere, instruire și informare asupra sprijinului comunitar. Deși, prin măsurile de sprijin acordate direct fermierilor (141, 112, 123, 121) a fost punctată apartenența fermierului la o formă asociativă, majoritatea fermierilor nu au fost interesați de măsura 142.

Domeniile care se regăsesc în cele mai multe proiecte au fost „Culturile de câmp” și „Lapte și produse lactate”. Regunea Nord-Vest a avut cele mai multe proiecte depuse pe această axa.

➤ **Măsura 143 „Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori”**

Obiectivul general al măsurii îl constituie îmbunătățirea competitivității sectorului agricol prin ameliorarea gestionării durabile de către fermieri a exploatațiilor, având ca rezultat creșterea performanței acestora.

În 2011 au fost semnate cele 7 contracte de servicii prin care s-a acordat consultanță și consiliere fermierilor care dețin ferme agricole de semi-subsistență din toate regiunile țării, în vederea întocmirii planurilor de afaceri și a dosarului de aplicație precum și depunerii acestora pentru accesarea sprijinului acordat prin măsura 141 din cadrul PNDR, în valoare de 12.415,22 mii Euro reprezentând un grad de angajare de 101,17% din alocare.

Prin măsura 143 din PNDR s-a acordat consultanță și consiliere gratuită fermierilor care dețin ferme agricole de semisubsistență, în vederea întocmirii planurilor de afaceri și a dosarului de aplicație precum și depunerii acestora pentru accesarea sprijinului acordat prin măsura 141 din cadrul PNDR.

Axa 2: Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural

➤ **Măsura 211 „Sprijin pentru zona montană defavorizată”**

Obiectivul general al acestei măsuri este utilizarea continuă a terenurilor agricole situate în zona montană defavorizată, menținându-se astfel viabilitatea spațiului rural și de asemenea, susținându-se activități agricole durabile.

Această măsură se aplică doar în unitățile administrativ-teritoriale (UAT) (comune/orașe) precizate în Programul Național de Dezvoltare Rurală, cu obligația continuării activităților agricole timp de 5 ani de la data efectuării primei plăți aferente acestei măsuri (art. 14 din Regulamentul CE nr. 1257/1999) și respectării Bunelor Condiții Agricole și de Mediu (GAEC) pe toată suprafața agricolă a fermei și pe toată durata angajamentului.

Beneficiarii acestei măsuri sunt fermierii care desfășoară activități agricole pe unități administrativ teritoriale situate la altitudini medii între 400-600 m și care au o pantă medie egală 6 sau mai mare de 15% și pe unități administrativ teritoriale situate la altitudini medii mai mari sau egale cu 600 m.

Pentru a beneficia de plăți, fermierii trebuie să îndeplinească atât criteriile de acordare a plăților în cadrul schemei de plată unică pe suprafață - SAPS, cât și criteriile specifice de acordare a plăților compensatorii pentru zona montană defavorizată. Solicitarea pentru plată se realizează prin aplicarea unei bife la rubrica „Sprijin pentru zona montană defavorizată” de pe cererea unică de plată pe suprafață.

➤ **Măsura 215 „Plăți pentru bunăstarea animalelor”**

Obiectivul general al acestei măsuri este îmbunătățirea mediului și a spațiului rural prin susținerea unor standarde superioare de bunăstare a animalelor.

Au fost lansate două pachete de sprijin, care au vizat acordarea plăților compensatorii în favoarea bunăstării animalelor, respectiv a porcinelor și al păsărilor.

Pachetul a) Plăți în favoarea bunăstării porcinelor (plățile se acordă pentru porci grași, scrofițe și scroafe), pe 6 sub-pachete:

- creșterea cu cel puțin 10% a spațiului alocat disponibil fiecărui animal;
- asigurarea a minimum 11 ore/zi lumină artificială cu o valoare a iluminării de 50 lucși;
- îmbunătățirea condițiilor de bunăstare a suinelor pe durata transportului.
- corectarea nivelului nitriților și nitraților, din apă;
- reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat;
- îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă.

Pachetul b) Plăți în favoarea bunăstării păsărilor (plățile se acordă pentru pui de carne, găini ouătoare, găini de reproducție din rase grele și pui de curcă), pe 5 sub-pachete:

- asigurarea intensității iluminatului artificial la minimum 30 lucși;
- reducerea densității păsărilor cu 10% față de densitatea rezultată din aplicarea cerințelor minime obligatorii privind suprafața minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări;
- îmbunătățirea condițiilor de bunăstare a păsărilor pe durata transportului;
- corectarea nivelului nitriților și nitraților din apa utilizată;
- reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat.

Măsura 4.1 „Implementarea strategiilor de dezvoltare rurală” – GALuri

Obiectivul măsurii a fost implementarea strategiilor și a proiectelor integrate de dezvoltare locală în vederea creșterii competitivității sectoarelor agricol și forestier, îmbunătățirii mediului și a spațiului rural, creșterii calității vieții și diversificării activităților economice din spațiul rural.

Referitor la împărțirea proiectelor contractate în funcție de Axe, până în anul 2015, în cadrul Axei 1 ponderea cea mai mare o deține M112 Instalarea tinerilor fermieri, iar din Axa 3 M322 „Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale”. În Regiunile Nord-Est și Nord-Vest s-au concentrate cele mai multe proiecte în cadrul strategiilor GALurilor.

Măsura 421 „Implementarea proiectelor de cooperare” - GALuri

Obiectivul măsurii a vizat cooperarea transnațională (între România și alte state membre sau nu) și inter-teritorială (în cadrul României) între GAL-uri și alte grupuri/parteneriate, care funcționează după principiul LEADER, parteneriate public-private selectate în cadrul Axei 3 sau oricăror alte grupuri rurale organizate după metoda LEADER și recunoscute de statul membru pentru facilitarea accesului la informații și idei noi, schimb de experiență și învățarea din experiența altor regiuni sau țări, pentru stimularea și sprijinirea inovației, pentru dobândirea de competențe și îmbunătățirea lor.

Fonduri Guvernamentale în susținerea directă a agriculturii ecologice (2008 – 2014)

Alături de fondurile comunitare, în anii 2008, 2010 și 2014 s-au alocat fonduri guvernamentale în sprijinul îmbunătățirii calității produselor agricole din agricultura ecologică, prin trei hotărâri de guvern:

- **HG nr. 1195/2008**, hotărâre privind acordarea de sprijin financiar în sectorul legume-fructe și din agricultura ecologică

Beneficiarii sprijinului au fost producători agricoli, persoane fizice sau juridice, activi în producția primară de produse agricole obținute în conformitate cu legislația din domeniu privind agricultura ecologică. Condițiile generale pentru a beneficia de sprijin presupun deținerea cel puțin în folosință a unei suprafețe de teren agricol de minim 0,25 ha cultivată în sistemul de agricultura ecologică și

să fi fost înregistrați în prealabil ca și operatori în agricultura ecologică la MADR și DADR și să nu aibă datorii la bugetul de stat și la bugetul administrației publice locale.

Implementarea schemei de sprijin s-a realizat prin direcțiile pentru agricultură și dezvoltare rurală județene, care au avut atribuții de verificare a eligibilității beneficiarilor și centralizarea acestora.

- **HG nr. 759/2010** privind acordarea de ajutoare specifice pentru îmbunătățirea calității produselor agricole în sectorul de agricultură ecologică

Prezenta hotărâre stabilește cadrul juridic de acordare de plăți anuale suplimentare exploatațiilor înregistrate în sistemul de agricultură ecologică din producția vegetală și animalieră.

Ajutorul specific se acordă sub formă de plăți anuale suplimentare exploatațiilor din producția vegetală și animalieră, care sunt înregistrate în sistemul de agricultură ecologică, se află în perioada de trecere de la agricultura convențională la agricultura ecologică - perioadă numită în continuare conversie.

Valoarea ajutorului specific a fost în cuantum total de 3.098.000 euro. Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) a pus la dispoziția beneficiarilor, prin centrele locale/județene, formularele de cereri, care se completează, se depun, se înregistrează, se verifică, se aprobă și se centralizează la centrele județene, conform procedurilor interne.

Beneficiarii din producția vegetală, din producția animalieră (pentru speciile: păsări, bovine și ovine/caprine) și beneficiarii din apicultură, trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- să aibă în folosință suprafețe agricole de cel puțin 0,30 ha (pt producția vegetală)
- să fie înregistrați, în fiecare an pentru care solicită ajutorul specific, la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale ca producători în agricultura ecologică;
- să încheie un contract cu un organism de inspecție și certificare, organism aprobat de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
- să dețină un certificat de conformitate/master certificat/certificat de confirmare a conversiei emis producătorului de organismul de inspecție și certificare cu care a încheiat contractul
- să nu aibă datorii restante la bugetul de stat sau la bugetul local.

- **HG nr. 864/2014** privind aprobarea schemei de minimis "Ajutor specific compensatoriu acordat exploatațiilor vegetale înregistrate în sistemul de agricultură ecologică"

Resursele financiare necesare aplicării schemei de ajutor de minimis au fost asigurate de la bugetul de stat, bugetul total alocate fiind de 10.600.000 lei, cu un număr maxim estimat de beneficiari de 9.600. Implementarea schemei de sprijin s-a realizat prin APIA.

Beneficiarii schemei de minimis sunt întreprinderile care dețin exploatații vegetale înregistrate în sistemul de agricultură ecologică, care se află sub contract cu un organism de inspecție și certificare acreditat pe teritoriul Uniunii Europene/aprobat de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, denumiți în continuare beneficiari, respectiv producătorii agricoli persoane fizice, persoane juridice și/sau persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale ori întreprinderi familiale constituite potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, cu modificările și completările ulterioare.

Ajutorul de minimis se acordă beneficiarilor care îndeplinesc condițiile de eligibilitate în anul de cerere 2013, în baza Hotărârii Guvernului nr. 759/2010 privind acordarea de ajutoare specifice pentru îmbunătățirea calității produselor agricole în sectorul de agricultură ecologică, cu modificările și completările ulterioare, și care au depus cerere de ajutor în anul 2013 pentru exploatațiile cuprinse între:

- 0,30 ha și 5 ha inclusiv; 1.180 lei/exploatație
- 5,1 ha și 20 ha inclusiv. 845 lei/exploatație

Alte strategii și politici naționale care susțin indirect sectorul ecologic

- Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030
- Strategia pentru Cercetare – Dezvoltare – Inovare în domeniul agroalimentar pe termen mediu și lung 2014-2020/2020-2030
- Strategia Națională de Export (SNE) 2014-2020
- Orientările strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate 2014 – 2020 (Strategia zonelor montane)
- Cadrul Național Strategic pentru Dezvoltarea Durabilă a Sectorului Agroalimentar și a Spațiului Rural Românesc în perioada 2015 – 2020 (Strategia Siguranței și Securității Alimentare a României)

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030,
elaborată de MADR, 2015

Strategia vizează valorificarea inteligentă și durabilă a potențialului agroalimentar și dezvoltarea spațiului rural, fiind un document suport vizionar, care susține progresul agriculturii și dezvoltării rurale în România. Strategia constituie baza noii perioade de programare financiară europeană 2014-2020.

În fundamentarea strategiei se punctează faptul că problema promovării deficitare a produselor agroalimentare românești este dată de o serie de cauze, cum ar fi:

- calitatea variabilă a produselor pe perioade mai lungi de timp,
- dificultatea onorării unor volume mari și constante,
- slaba prezență a unor distribuitori autohtoni pe piața internațională,
- precum și brandingul slab sau inexistent al respectivelor produse.

O parte din probleme are la bază slaba asociere între producători. O altă parte ține de nivelul de complexitate și de ambiție antreprenorială autohtonă. Nu în ultimul rând, sprijinul public, deși mai activ în ultimii ani, încă nu joacă un rol suficient de puternic în promovarea produselor românești. De asemenea, există un potențial bun, dar încă nevalorificat, de recunoaștere și de promovare a mărcilor locale prin includerea acestora în schemele de calitate din UE, respectiv Specialitate tradițională garantată (STG), Denumire de Origine Protejată (DOP) și Indicație Geografică Protejată (IGP) sau certificare ecologică.

Producția de energie regenerabilă provenită din agricultură și suprafețele de terenuri cultivate în sistem de agricultură ecologică sunt în creștere. Acestea reprezintă domenii care trebuie dezvoltate în continuare pe viitor.

- **Măsura M.3.1.1 Adoptarea practicilor moderne de valorificare a terenurilor, gestionarea eficientă a apei utilizate pentru irigare**

Practicile moderne de agricultură vizează modificarea calendarului de cultivare, a perioadei și tehnicilor de semănat, practici de pregătire și conservare a solului, modificarea perioadelor de activități agricole, adoptarea culturilor rezistente la schimbările climatice. Practicile moderne mai pot include alegerea culturilor și speciilor mai bine adaptate sezonului de creștere și apei disponibile, adaptarea culturilor cu ajutorul diversității genetice existente și a noilor oportunități oferite de biotehnologie.

Încurajarea introducerii și utilizării produselor de protecție a plantelor care conțin substanțe active cu un grad de pericolozitate scăzut, a tehnicilor alternative nechimice pentru reducerea utilizării produselor de protecție a plantelor (utilizarea produselor biologice de protecție a plantelor sau extinderea suprafețelor agricole cultivate în sistem ecologic), precum și optimizarea metodelor de control și inspecție la nivel național și teritorial vor avea un efect pozitiv asupra solului.

- **Măsura M.3.1.3 Reconstrucția ecologică a solurilor deficitare, împădurirea terenurilor agricole neproductive**, prin lucrări de reconstrucție a solurilor afectate de diferite procese și vor fi avute în vedere măsuri generale și măsuri specifice solurilor agricole.
- **Măsura M.3.3. Extinderea agriculturii ecologice, cu efect asupra protejării mediului și obținerii de produse cu valoare adăugată**

Strategia punctează rolul sistemului de agricultură ecologică, acela de a produce hrană mai sănătoasă, în deplină corelație cu conservarea și dezvoltarea mediului. În etapa de producție la fermă se interzice utilizarea organismelor modificate genetic (OMG-uri și derivatele acestora) a fertilizanților și pesticidelor de sinteză, a stimulatorilor și regulatorilor de creștere, hormonilor, antibioticelor.

În etapa de procesare a alimentelor se restricționează folosirea aditivilor, a substanțelor complementare și a substanțelor chimice de sinteză pentru prepararea alimentelor ecologice.

Agricultorii care au culturi în sistemul de agricultură ecologică sunt sprijiniți să respecte standardele și să implementeze procedurile cerute de piețele și organizațiile internaționale.

Mai mult, agricultura ecologică va avea nevoie de sprijinul cercetării și inovării, precum și de servicii de extensie finanțate în mod sustenabil, pentru a ajuta agricultorii să adopte sisteme de producție bazate pe un management integrat al solului și al apei și folosirea îngrășămintelor organice cu o capacitate crescută de retenție a apei. Aceștia ar fi primii pași spre promovarea extinderii agriculturii organice. Aceste produse, deși se adresează unui segment de piață mai restrâns, au prețuri mai ridicate și pot aduce beneficii mai mari, în special fermelor de mici dimensiuni care pot respecta cerințele de certificare.

Educarea consumatorului pentru a se orienta spre consumul de produse agroalimentare ecologice se face prin acțiuni specifice, integrate, mediatizate adecvat.

Agricultura ecologică va continua să fie sprijinită pe termen mediu prin măsura specifică din PNDR 2014-2020.

În cadrul analizei SWOT a sectorului agroalimentar și de dezvoltare rurală din România, s-a identificat ca oportunitate creșterea cererii de produse agroalimentare ecologice care va determina o creștere a producției bio/ecologice care va genera perspective favorabile de dezvoltare.

Strategia pentru Cercetare – Dezvoltare – Inovare în domeniul agroalimentar pe termen mediu și lung 2014-2020/2020-2030, elaborată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

Strategia de CDI pentru perioada 2014-2020/2020-2030 își propune să găsească soluții în vederea unei mai bune alinieri la Strategia Europa 2020, în special în ceea ce privește utilizarea eficientă a resurselor naturale și umane și creșterea productivității agricole prin cercetare, transfer tehnologic și de cunoștințe, prin promovarea cooperării și inovării, inclusiv prin intermediul parteneriatului pentru inovare (PEI) privind productivitatea și durabilitatea agriculturii

Conform acestei strategii, agricultura ecologică, presupune respectarea strictă a unor cerințe legate de eliminarea completă a folosirii substanțelor chimice (îngrășăminte de sinteză, insectofungicide etc.), iar ca rezultat producțiile obținute sunt în general mai mici și deci prețul de piață al produselor ecologice este mai mare, ceea ce limitează.

Cercetarea are datoria de a contribui la reducerea decalajelor dintre producțiile obținute în agricultura tradițională, și la rezolvarea unor probleme legate de atacul unor boli sau dăunători, sau de acumularea unor componente importante pentru calitatea de utilizare (de exemplu conținutul de gluten la grâu).

Obiectivul specific privind îmbunătățirea structurii pieței românești cu alimente hrănitoare, diversificate, sigure și accesibile, atât prin diversificarea matricilor alimentare cât și prin educarea consumatorilor în sensul atitudinii lor în ceea ce privește alegerea alimentelor, se va realiza prin:

- dezvoltarea producției și a pieței de alimente ecologice
- prevenția îmbolnăvirilor prin alimentație sănătoasă cu produse ecologice cu proprietăți nutritive benefice organismului

- elaborarea unui brand nutrițional de țară și a unei strategii de promovare a acestuia prin realizarea unui catalog cu produse ecologice având caracteristici superioare și particularități tradiționale

Strategia Națională de Export (SNE) 2014-2020

În ceea ce privește activitatea de export, este necesară corelarea cu Strategia Națională de Export (SNE) 2014-2020, produselor agroalimentare fiindu-le dedicat un important capitol, în care sunt luate în considerare cu prioritate produsele provenind din agricultura ecologică, apicultură și viticultură. Pentru perioada următoare, se preconizează extinderea evenimentelor de promovare a produselor românești în UE și în țări terțe prin valorificarea posibilităților de finanțare din fonduri europene și naționale. Pentru perioada anterioară 2005-2009, printre sectoarele emergente de export a fost indicate agricultura ecologică alături de serviciile din domeniile tehnologiei informației și comunicațiilor și audio-vizual, întrucât au confirmat potențialul lor de export și au devenit sectoare de export importante.

Un obiectiv central al noii strategii de export este crearea de sinergii turism rural/ecoturism – agricultură ecologică – vie-vin – artizanat – folclor, astfel că vizunea mega sectorului este de a crea prin export branduri regionale puternice, axate pe excelență și tradiții, branduri care să promoveze identitatea locurilor și să fie o sursă importantă a dezvoltării regionale durabile.

Strategia punctează faptul că eco-agricultura are o contribuție majoră la dezvoltarea durabilă a agriculturii și reprezintă un element-cheie în direcția îmbunătățirii mediului, prin conservarea solului, îmbunătățirea calității apei, a biodiversității și a protecției habitatului natural. Agricultura ecologică poate contribui la promovarea unei economii rurale viabile prin creșterea activităților economice care au valoare adăugată mare și cu înaltă ocupație a populației din mediul rural și care să contribuie la creșterea interesului față de mediul rural.

Agricultura ecologică este o mare oportunitate pentru exportul românesc, iar actuala strategie vizează:

- Programe bine fundamentate destinate agricultorilor care să se adreseze nu numai aspectelor legate de producție dar și managementului afacerii și, mai ales comercializarea de produse ecologice;
- Eliminarea lipsei de specialiști care ar putea aduce o valoare adăugată prin acordarea de asistență producătorilor / prelucrătorilor în dezvoltarea de produse ecologice sau de linii de produse care au valoare de piață (de procesare, etichetare, prezentare etc);
- Calificarea forței de muncă în cadrul agriculturii ecologice/sectorului apicol ecologic întrucât este foarte slab calificată și nu este nici o unitate care poate asigura dezvoltarea profesională și de management pentru operatorii din ecoagricultură);
- Depășirea dificultăților actuale în stabilirea relațiilor comerciale cu clienții străini. Ei nu au informații exacte cu privire la producătorii români, cu privire la posibilitățile noastre reale de a produce miere ecologică sau cu privire la calitatea produselor apicole românești;
- Întărirea coeziunii și colaborării între părțile interesate din sector - prezența a numeroase asociații
- Programe de transfer tehnologic
- Depășirea fazei actuale de export de materii prime, în special vrac (cea mai mare parte a mierii ecologice certificate este exportată vrac și numai o cantitate mică este exportată în borcane);
- Sprijin mai susținut de către birourile economice de promovare a comerțului, din cadrul ambasadelor României din țările menționate
- Îmbunătățirea imaginii României de producător însemnat de miere și alte produse ecologice
- Dezvoltarea unei rețele de reprezentare comercială pe piețele de interes;
- Dezvoltarea unei rețele specializate, care ar oferi informații de interes pentru exportatori (studii de piață, standarde de calitate, bariere tarifare și netarifare etc);
- prezența scăzută a managementului de înaltă performanță caracterizat prin elasticitate, dinamicitate și eficiență;

Strategia zonelor Montane⁸, adoptată de Guvernul României prin Memorandum privind aprobarea **Orientărilor strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate (2014 – 2020)**

Zona montană defavorizată a României, constituie un teritoriu special, de interes național, cu un imens potențial economic, social, cultural și de mediu. Dezvoltarea agriculturii în zona montană defavorizată trebuie să fie realizată în mod durabil, mai ales prin valorificarea produselor agroalimentare cu înaltă valoare biologică, urmărindu-se o armonizare pe termen lung între producție și consum pe de o parte, cu protejarea unui mediu prielnic pe de altă parte, marcând totodată trecerea de la măsuri corective la cele preventive. Organizarea producătorilor în asociații cooperatiste cu capacități proprii de transformare și comercializare și sporirea veniturilor acestora, constituie un obiectiv de bază pentru o dezvoltare durabilă în ruralul montan.

Din punct de vedere al protecției mediului, zona montană reprezintă o zonă cu aer și ape puțin poluate, cu păduri și terenuri agricole cu înaltă valoare naturală. Marea diversitate a florei și a faunei sălbatice a condus la includerea a 57% din suprafața zonei montane în cadrul rețelei ecologice Natura 2000. În zona montană se regăsesc 197 situri Natura 2000, adică 37% din numărul siturilor de la nivel național, și a 67% din suprafața protejată la nivel național. Din totalul de 531 situri de pe întreg teritoriul României, numai 2 au planurile de management aprobate.

Strategia Siguranței și Securității Alimentare a României, sinteză a Cadrul Național Strategic pentru Dezvoltarea Durabilă a Sectorului Agroalimentar și a Spațiului Rural Românesc în perioada 2015 – 2020 – 2030, elaborată de Academia Română, Institutul de Economie Agrară.

Agricultura ecologică, ca variantă a agriculturii plurifuncționale, presupune tehnologii care înglobează mai multă muncă prin care se atrage în agricultură o parte din forța de muncă rurală excedentară. Agricultura ecologică este, în principal, sistemul de agricultură care asigură obținerea unor produse de calitate, controlate și certificate, într-o armonie cu natura și sănătatea consumatorilor. Se estimează că, în țările dezvoltate, agricultura ecologică se practică, la această dată, pe circa 4–5% din suprafața agricolă, iar datorită prețurilor produselor eco (mult) mai ridicate, nu se poate conta pe creșterea însemnată a suprafețelor ocupate cu culturi ecologice, respectiv pe o „masivă ecologizare” a producției agricole în următoarele 2–3 decenii. Prin urmare, nu se poate prevedea o creștere însemnată a populației rurale ocupate în astfel de exploatații nici în România

Economia zonei montane, prin resursele naturale pe care le cuprinde acest teritoriu rural al țării, reprezintă una din problemele economice și sociale de primă importanță pentru economia rurală a României. Faptul că zona montană se întinde pe aproape 71.300 km² (30% din suprafața țării), din care o suprafață de 4,4 mil. ha este acoperită cu păduri, 2,4 mil. ha de pajiști naturale, unde locuiesc aproape 3,3 milioane locuitori în 1,2 milioane de gospodării și care dețin circa 2,9 mil. ha teren agricol, din care 500.000 ha teren arabil, se poate cuantifica, relativ ușor, importanța economiei montane pentru țara noastră.

În cadrul zonei montane, economia agricolă, economia forestieră și cea agroturistică se întrepătrund intim. Economia agricolă montană, în mare parte ecologică sau organică, axată pe economia pastorală (creșterea vacilor cu lapte, a tineretului taurin și activitățile pastorale de oierit estival), poate fi împletită, prin pluriactivitate, cu recoltarea și prelucrarea fructelor de pădure și a plantelor medicinale din flora spontană, iar ambele conexe cu activități agroturistice de iarnă și vară sau legate de obiceiurile pastorale și etnofolclorice, religioase, spirituale, activități sportive și de drumeție, toate

⁸ <http://www.madr.ro/orientari-strategice-nationale-pentru-dezvoltarea-durabila-a-zonei-montane-defavorizate-2014-2020.html>

acestea constituind căi de sporire importantă a economiei rurale montane, de valorificare superioară a capitalului natural al zonei de munte.

În viitor, principala funcție a zonei montane în România (dar nu numai) o reprezintă spațiul de expansiune al habitatului, de creștere a calității acestuia comparativ cu cel din șes și zona colinară și de rezervă importantă pentru creșterea producției agricole de calitate, în mod deosebit a celei ecologice. Cele două funcții importante ale spațiului montan, expansiunea habitatului și rezerva de creștere a producției agricole trebuie să reprezinte, pentru România oportunități ale dezvoltării, elemente strategice importante pe termen lung pentru dezvoltarea rurală, acompaniate și susținute de politici guvernamentale și locale agromontane adecvate.

Partea a II-a SFÂRSIT